

TIDNINGEN

brottsoffer

BROTTSOFFERJOURERNAS RIKSFÖRBUND

NR 2/2009

Barns utsatthet på Nätet
– en myt SIDAN 5

Ny sida för unga
brottsoffer SIDAN 24

Möt polisens
brottsofferteam
i Mora SIDAN 12

lösnummerpris 30 kr
årgång 15

TEMA Polisen s 11-20

Tidningen Brottsoffer

utges av
Brottsofferjourenas Riksförbund
tel 08-644 88 00
Bondegatan 40
Box 110 14
100 61 Stockholm
www.boj.se
tidningenbrottsoffer@boj.se

ANSVARIG UTGIVARE

Hans Klette
tel 046-211 19 74

REDAKTÖR

Ninna Mörner
tel 08-55 609 282
mobil 073-973 86 02
ninna.morner@boj.se

GRAFISK FORM

Erika Nydahl
erika.nydahl@bredband.net

OMSLAGSFOTO

Ninna Mörner

PRENUMERATION

tidningenbrottsoffer@boj.se
helårsprenumeration 150 kr
postgiro 469 92 46-7

Tidningen Brottsoffer utkommer med fem nummer per år. Som medlem i en lokal jour får du tidningen gratis.

Tänk på att uppdatera dina adressuppgifter!

ANNONSER

tel 031-47 59 25/040-22 92 31/08-27 30 85
fax 031-45 41 29/040-94 40 05/08-730 37 28

TRYCK

Tidningen Brottsoffer ges ut med stöd av Spifab,
Weinco Grafiska AB, Malmö
ISSN 1400-075X, upplaga 15 000 ex
Tidningen är tryckt på miljövänligt papper.

*Redaktionen ansvarar ej
för insänt ej beställt material.
Citera oss gärna, men ange källan.*

Innehåll

- 2 **Ordföranden har ordet**
Stärk barns och brottsoffers rättigheter!
- 3 **Riksnytt**
- 3 Nu ska styrelsen förnygras
- 4 BOJs satsning på statistik lönade sig

- 5 **Aktuellt**
- 5 Barn inte så utsatta på Nätet som vi trott
- 6 Brottsofferdrabbade barn behöver mer stöd
- 8 Förtroendet för rättsväsendet lågt

- 9 **Fråga psykologen**

- 10 **Fråga juristen**

- 10 **Insändare**

- 11 **Tema: Polisen**
- 12 Dalapolisen satsar på brottsoffer
- 15 Tryggare brottsoffer när besöksförbunden följs upp
- 16 Idag saknar Dalarna stöd till utsatta i nära relation
- 17 Blivande poliser lär sig lite om brottsoffer
- 18 Många som polisanmäler får ingen kontakt med brottsofferjouren
- 20 Bra relation med polisen gör att fler kan få stöd

- 21 **Regionnytt**

- 22 **Så når du brottsofferjourerna**

- 24 **Unga BOJ** Ny hemsida för unga

Brottsofferjourenas Riksförbund, BOJ, är en ideell organisation som ger stöd till brottsoffer, deras anhöriga och vittnen. Varje år ger BOJ stöd till cirka 45 000 brottsofferdrabbade personer. Det finns idag drygt 100 lokala brottsofferjourer som kan erbjuda emotionellt stöd och praktisk vägledning.

Jourenas stödpersoner har avgett tystnadslöfte och ger stöd så länge brottsoffren behöver. BOJ har även organiserat vittnesstöd vid de flesta tingsrätter.

All hjälp är kostnadsfri och såväl stödpersoner som vittnesstöd har utbildning för sina uppgifter.

Brottsofferdrabbades rättigheter – vår utmaning

Stärk barns och brottsoffers rättigheter!

Brottsoffrens ställning i rättsprocessen måste stärkas. Först då kan vi skapa förtroende för rättsväsendet och tillgodose de rättigheter alla medborgare har enligt Europakonventionen. Barnperspektivet måste garanteras genom att Barnkonventionen blir svensk lag.

I en rättsstat är förtroende för rättsväsendet och dess olika delar en grundläggande förutsättning för att medborgarna aktivt ska delta i rättsprocessen som målsägande och vittnen. Annars blir det inte möjligt för rättsväsendet att bedriva sin verksamhet på ett tillfredsställande sätt. *Nationell Trygghetsundersökning 2008* visar att var fjärde person utsatts för ett eller flera brott, men att endast var fjärde brott mot person polisanmäldes.

Personrån och misshandel – som framför allt män utsätts för – anmäls mest, medan sexualbrott – som framför allt kvinnor utsätts för – anmäls minst. Nära hälften av dessa brott handlar om upprepad utsatthet. Dessa siffror visar att de som trots allt anmäler inte skyddas från nya brott. Bland dem som anmält brott är förtroendet för rättsväsendets representanter lägst. Ett av sex brottsoffer som polisanmält har negativa erfarenheter av kontakten med polis.

Sammantaget visar detta att förtroendet för rättsväsendet sviktar och åtgärder bör vidtas för att förbättra och stärka förtroendet. Särskilt bör man beakta de rättigheter medborgare har enligt *Europakonventionen* (svensk lag sedan 1995) samt de skyldigheter staten har enligt densamme. Av vikt är även att *Barnkon-*

ventionen blir svensk lag och därmed stärker barnens rättsliga ställning.

Staten har åtagit sig att verka för att skapa ett fungerande rättsväsende enligt ovanstående lagar. Grunden för statens samhällsbyggnad är att den baseras på värdena demokrati-deltagande, frihet, rättvisa, jämlikhet, solidaritet och trygghet tillsammans med de grundläggande mänskliga rättigheterna. För att åstadkomma en ökad trygghet och ökat förtroende krävs, enligt min mening, ökade ekonomiska resurser utöver dagens cirka 4 procent av statsbudgeten.

Öka förtroendet för domstolen

Förtroendeutredningens betänkande *Ökat förtroende för domstolarna – strategier och förslag* (SOU 2008:106) innehåller förslag på åtgärder för att stärka medborgarnas förtroende för domstolarna, men även rättsväsendet i stort. Betänkandet lyfter fram vissa faktorer som påverkar förtroendet;

- Tillgängligheten hos beslutsfattarna
- Bemötandet av parter och bevispersoner
- Handläggningstiderna
- Att beslutsprocessen är genomskinlig
- Att beslut och domar är begripliga
- Medias bild
- Allmänhetens kunskap
- Beslutsfattarnas uppträdande

I grunden handlar det förtroendeskapande arbetet om att kombinera en hög professionell kvalitet, kunskap och kompetens

hos medarbetarna med en brukarupplevd kvalitet av medarbetarnas attityder, värderingar och förhållningssätt.

BOJs framtidsvisioner

Brottsofferjourernas Riksförbund arbetar ständigt med förslag för att stärka brottsoffrens ställning i hela brottmålsprocessen utifrån de mänskliga rättigheterna. Speciellt viktigt är Europakonventionen (svensk lag sedan 1995) och dess Artikel 6, *Rättvis rättegång inom skälig tid* – som även gäller förundersökningen.

Anmälningsbenägenheten vid våldsbrott är låg. Enligt NTU 2008 anmäls alltså endast var fjärde våldsbrott till polisen. Vi vet att cirka 90 procent av våldsbrotten skrivs av under förundersökningsstadiet. Det innebär att endast tio procent av de brott som polisanmäls går till domstol.

Hela processen tar orimligt lång tid på grund av bristande utredningsresurser och bevisningen blir allt sämre ju längre tiden går. Ett exempel på detta är att brottsskadeersättningen oftast utbetalas först cirka två år efter brottets anmälan. Ersättning är det kanske viktigaste tecknet på att samhället erkänner den brottsofferdrabbades lidande och vill kompensera det så att brottsoffret kan gå vidare.

Bristande sakkunskap

Förutom problemet med de långa handläggningstiderna brister rättstillämpningen i saklighet enligt RF 1:9. Beslutsfattarna har nämligen ofta bristande kunskaper på de aktuella sakområden som ska bedömas. Detta är speciellt påtagligt i mål beträffande barn, men gäller också flera andra brott.

Ett förslag för att stärka brottsoffrens ställning är att inrätta ett särskilt Barnrikscentrum där myndigheterna kan införskaffa sakkunnighetsutlåtande beträffande barn och därmed uppnå den saklighet som fordras i dessa ärenden.

”

Ett steg mot att stärka barnens möjligheter till trygg uppväxt är att öka stödinsatserna till föräldrarna.”

Motsvarande utveckling är önskvärd på andra brottområden där sakkunnigheten idag brister till exempel hedersrelaterat våld, brott mot personer med funktionsnedsättning o.s.v.

Principerna om parternas likställdhet är en grundläggande princip vid tillämpningen av artikel 6. Principen fordrar bland annat att målsägandeбитräde ska utses tidigt i förundersökningen för både juridiskt och personligt stöd. Idag utses oftast målsägandeбитrädet först i samband med åtalets väckande. För att åtgärda denna brist föreslås här att brottsofferstöd även erbjuds under och efter de förundersökningar som avskrivs. Samt att vittnesstöd finns att tillgå såväl före, under som efter huvudförhandling.

Barnperspektivet av vikt

För att barnperspektivet ska bli en realitet i Sverige måste det brottsförebyggande och brottsofferstödande arbetet genomföras i verkligheten. Detta har inte skett trots att det betonades redan 1996 i det nationella brottsförebyggande programmet *Allas vårt ansvar*. Ett steg mot att stärka barnens möjligheter till trygg uppväxt är att öka stödsatserna till föräldrarna. I betänkandet *Föräldrastöd – en vinst för alla – Nationell strategi för samhällets stöd och hjälp till föräldrar i deras föräldraskap* ges åtgärdsförslag för hur föräldrar ska kunna få stöd under hela sitt föräldraskap. Man betonar vikten av stödprogram utformade efter evidensbaserade metoder ska kunna erbjudas alla föräldrar. Detta hälsofrämjande arbete ska breddas och involvera flera aktörer på olika nivåer. Sammantaget pekar detta på möjligheten att göra tidiga insatser som ökar tryggheten för barn i åldern 1-18 år. Insatserna kan vara av såväl brottsofferstödande som brottsförebyggande art.

Hans Klette

Nu ska styrelsen förnygras

I maj är det dags för riksstämman i Strömstad. Då kommer drygt 200 delegater från landets 104 brottsofferjourer att resa till Strömstad.

Vid riksstämman behandlas motioner från jourerna och propositioner från styrelsen. Och inte minst väljer man ledamöter till riksförbundets styrelse. Detta år är det ovanligt många som lämnar styrelsen – av elva ledamöter är det endast fyra som väljer att gå till omval. Övriga väljer att avbryta sin mandatperiod före utgången 2011, eller att inte ställa upp för omval. Alla har skäl som ökad arbetsbörda, sviktande hälsa eller andra personliga skäl.

Valberedningen har alltså ställts inför en utmaning. Det har kommit in tillräckligt med nomineringar, men Lennart Berle i valberedningen menar att han gärna sett fler. Kvaliteten skiftar på nomineringarna. En del skickar både CV och motiv till vad de vill åstadkomma i styrelsearbetet.

Hur som helst ser Lennart Berle fram emot att presentera valberedningens förslag. Det kommer att bli en kraftigt förnygrad styrelse. Hälften av de valbara är runt 30 år eller under.

Hoppas på nytänkande

– Vi har eftersträvat förnygring och nytänkande, säger Lennart Berle.

Bengt-Åke Öberg i valberedningen betonar också vikten av nytänkande och förnygring. Både han och Lennart Berle är medvetna om att det blir en viss svacka i kontinuitet.

– Det blir mycket kunskap som försvinner, menar Bengt-Åke Öberg.

Dock ser man inte detta som ett problem. Det positiva att man släpper in förnygring och nytänkande överväger, är de överens om. I den styrelse man kommer att föreslå är det inga politiker med. Det är ofta svårt att förena ideellt uppdrag med politiskt uppdrag.

– Att man deltar på styrelsemöten i stor

utsträckning ser jag som en förutsättning för att ha styrelseuppdrag, säger Lennart Berle.

Han har lagt alla namn på kartan för att försäkra sig om att hela Sverige representeras. Bengt-Åke Öberg är också nöjd med den geografiska spridning som finns i valberedningens förslag. Det finns även både kvinnor och män representerade.

Ny ordförande

Sedan BOJs tillblivelse för 20 år sedan har förbundet haft två ordförande. Nu är det dags för en ny. Bengt-Åke Öberg berättar att man sökt efter en person med juridisk kompetens och goda kontakter in i departementen.

– Det är en härlig frontfigur vi överväger att föreslå, säger Bengt-Åke Öberg.

Lennart Berle betonar vikten av att ordförande är en person som når ut och kan driva opinionsbildning.

– Det här är en person som snabbt svarar i telefon och ger besked, det är hans stil, säger Lennart Berle.

Den tilltänkte ordföranden är nyligen pensionär och har således tid att ägna sig åt ordförandeuppdraget. Han är medlem i en lokal BOJ, även om han inte har haft något förtroendeuppdrag eller varit aktiv i jouren. Att han är man kan avslöjas här.

För att komma fram till vilka personliga kvaliteter som är värdefulla för den som sitter i riksförbundets styrelse har valberedningen talat med sittande styrelse. Man har också tagit till sig förväntningar från lokala jourer på förnygring i styrelsen. Men ännu är allt detta arbete bara ett förslag. De verkliga besluten fattas förstas i god demokratisk anda under stämmoförhandlingarna den 17 maj.

NINNA MÖRNER

Riksstämman

hålls 16-17 maj. Då väljs ny ordförande för riksförbundet, liksom ny styrelse.

BOJs satsning på statistik lönade sig

Nu lämnar nästan alla brottsofferjourer in statistik enligt ett och samma system.

Det är det goda resultatet av en medveten satsning från riksförbundet.

År 2008 lämnade hela 97 av 104 jourer in sina uppgifter. Det är en markant ökning från tidigare år då mellan 40 och 50 jourer inte följde det gemensamma statistiksystemet.

Tack vare att riksförbundet har avsatt resurser och anlitat en person, Sofia Barlind, för att ge stöd och påminna jourerna, har man idag bättre kunskap om vilka jourerna hjälper och hur många.

Totalt förra året hjälpte jourerna 58 997 personer. Av dessa var nära 25 000 vittnen som fick stöd av vittnesstöd vid tings- eller hovrätt.

Drygt 34 000 brottsdrabbade fick stöd av jourernas stödpersoners verksamhet. Alla brottsdrabbade som under ett år har kontakt med en brottsofferjour noteras som hjälpsökande. Många av dessa kontakter leder till flera samtal, ibland över lång tid. Och ibland handlar det om personliga möten och att stödpersonerna följer brottsoffret genom hela krisbearbetningen och rättsprocessen. Det beror mycket på vem den hjälpsökande är, vilka andra resurser den personen har och vilket brott han eller hon utsatts för.

Många kvinnor

År 2008 var 58 procent av de hjälpsökande kvinnor. Kvinnor drabbas av brott i nära relation, misshandel, hot och kränkningar av frid och frihet. 92 procent av alla våldsbrott i nära relation riktades mot kvinnor. 1 200 kvinnor sökte hjälp för att de utsatts för grov kvinnofridskränkning och överträdelse av besöksförbud. 840 kvinnor kom till brottsofferjourerna för att de utsatts för våldtäkt. Dessutom tillkommer 222 våldtäktsförsök och 615

sexualbrott (utom ofredande). Drygt 5 200 kvinnor sökte stöd för att de utsatts för misshandel (oftast inomhus) och 2 700 för olaga hot.

Männen är framför allt utsatta för misshandel utomhus, olaga hot, misshandel inomhus och rån.

De flesta polisanmäler

De allra flesta, 93 procent, har polisanmält när de kommer i kontakt med brottsofferjouren. En stor andel har också förmedlats till jourerna från polisen. I snitt handlar det om 70 procent. Bland dem som inte har – och inte tänker – polisanmäla finns en överrepresentation av kvinnor, om vi ser till kön. Kvinnor utsatta för misshandel inomhus, olaga hot, våldtäkt och grov kvinnofridskränkning utgör merparten av dem som inte polisanmäler.

Totalt är gruppen dock inte stor. Ser vi till ålder är äldre överrepresenterade i statistiken över dem som inte anmäler till polisen. De flesta handlar under brottskategorin övrigt. Om det bakom denna kod döljer sig bedrägerier eller något annat, vet vi inte. Några äldre som inte polisanmälde har också utsatts för misshandel inomhus.

Andelen unga har ökat

Åldersgrupperna som statistiken fångar upp är barn, unga, vuxna och äldre. De allra flesta – 57 procent – är vuxna mellan 26 och 64 år. 34 procent, en dryg tredjedel alltså, är unga mellan 12 och 25 år. Medan 8 procent är äldre över 65 år och blott 1 procent barn under 12 år.

Många av de totalt 425 barnen har utsatts för grova brott; misshandel, våldtäkt, olaga hot, sexualbrott. De får framför allt hjälp av sex lokala brottsofferjourer som särskilt utvecklat metoder och kompetens för att ge barn stöd.

De unga som får hjälp av BOJ fortsätter att öka i antal och andel. Brottsoffer-

jourerna avslutade 2008 ett treårigt projekt riktat till unga brottsoffer. Det verkar ha gett resultat.

Bland de äldre är andelen kvinnor fler än för övriga kategorier. De äldre söker framför allt hjälp för stöld, väskryckning, inbrott och ofredande.

Övriga ålderskategorier; barn, unga och vuxna söker alla vanligen hjälp för våldsbrott. Kvinnorna och tjejerna utsätts för de allra flesta sexualbrotten och fred- och frihetsbrotten – oavsett ålder. Denna könsskillnad är inte lika tydlig för äldre.

Insatser för 19 miljoner

Tidrapporter har lämnats in av blotta 35 av 104 jourer. Den visar dock att en jour i snitt lägger ned 816 timmar på direkt brottsofferstöd, 852 timmar på uppsökande och informerande brottsofferarbete. Och ytterligare 1 989 timmar på att vara beredda på att ge hjälp. Antar vi detta kan vi räkna ut det totala värdet på brottsofferjourernas direkta stödinsatser – annat arbete och beredskap borträknat – till 19 miljoner kronor.

Forum för Frivilligt Socialt arbete har nämligen tagit fram en modell för att beräkna värdet för en ideellt arbetad timme. De utgår från en fritidsledares månadslön på 18 000 kronor och anger att timpriset inklusive sociala avgifter blir 224 kronor.

I snitt kan vi också se att varje brottsoffer får cirka två och en halv timme direkt brottsofferstöd.

NINNA MÖRNER

För att ta del av diagram, se www.boj.se

Snart egen hemsida...

Tidningen Brottsoffer får en egen webbplats under våren. Håll utkik!

Barn inte så utsatta på Nätet som vi trott

Det är en myt att pedofiler jagar barn på Nätet. Många barn söker själva upp vuxna via Internet för att ha en relation. Det visar ny amerikansk forskning.

Det har varit mycket fokus på brott via Internet som drabbar barn. Spaltmetrar har skrivits om hur sårbara och oskyddade barnen är. Om hur lätt det är för vuxna att kontakta dem, och senare träffa dem, med sex i baktankarna. Problemet beskrivs ofta som växande.

Nyligen föreslog regeringen att ett nytt brott ska införas – kontakt med barn i sexuellt syfte. Samtidigt diskuterar EU åldersgränser för barn på Nätet.

Men sociologen Janis Wolak är kritisk till hur medierna beskriver vuxnas kontakter med barn på Internet, eftersom fokus riskerar att hamna på fel ställe.

– Sexbrott riktade mot barn har inte ökat, de har tvärtom minskat de senaste åren, slår hon fast.

Inga bortförda barn

Janis Wolak arbetar på Crimes against Children Research Center i USA. Nyligen besökte hon Sverige och Allmänna barnhusets konferens om sexuellt våld online för att berätta om sin forskning.

I två omgångar har hon sökt svaret på hur många barn och unga som faller offer för brott via Internet och hur det går till. Cirka 3000 barn mellan 10-17 år och 600 representanter för rättsväsendet har intervjuts. Janis Wolak vill nu ge perspektiv på de brott som begås mot barn och vill att vi är vaksamma på alla dessa brott.

– Det här är inte en ny form av brottslighet, det är formerna att träffas på som är nya. Dessutom drabbas relativt få.

Mediernas version av hur vuxnas kontakter med barn på Internet ser ut stäm-

mer dåligt med verkligheten, menar hon. Förövarna liknas ofta vid rovdjur och det talas om att barn, ofta mycket små, kan stalkas, bli bortförda och våldtas. Men Janis Wolaks forskning finns exempelvis inte ett enda fall av bortförande.

Majoriteten av de barn som har kontakt med vuxna på Internet är tonåringar, de flesta mellan 13 och 15 år. Det är inte ovanligt att det sexuella syftet med kontakten är uttalad från början.

– Många unga upplever att de har en förtrolig relation till förövaren. När de väl träffas har de ofta kommunicerat länge och båda är medvetna om att de ska ha sex, säger Janis Wolak.

Barn söker upp vuxna

Samtidigt vill hon mana till försiktighet med begreppet frivillighet. En del unga är sexuellt drivna och använder Internet till sexuella kontakter. Andra har ett behov av att möta förståelse hos en vuxen och tror att de är kända i förövaren. Många skulle föredra att inte ha sex, men går ändå med på det för att behålla relationen.

– Det vi missar är hur de dras in i dessa situationer. Många barn är nyfikna och söker själva upp vuxna för sexuella kontakter. En del söker sympatiska vuxna för att de känner sig ensamma och har dålig kontakt med sina föräldrar. Men deras ringa erfarenhet gör dem sårbara. Därför behöver vi bättre lära dem att skydda sig själva, säger Janis Wolak.

Större risk utsätts av släktingar

Hon uppger att unga utsätts för sexualbrott mer än andra åldersgrupper. Men det vanligaste är fortfarande att de känner förövaren, de utsätts av släkt eller vänner. Den största risken menar hon alltså finns i den närmaste kretsen, inte ute på Nätet.

ANNETTE WALLQVIST

Läs mer om unga och brott via Internet-kontakter i Tidningen Brottsoffer 2/2008. Den ligger ute på tidningens hemsida.

Myt

- förövarna är pedofiler som jagar småbarn
- förövarna ljuger om sin ålder och sitt motiv
- förövarna lurar barnen att lämna ut info om sig själva
- förövarna utsätter barnen för övergrepp.

Verklighet

- offren är tonåringar, företrädesvis mellan 13 och 15 år
- få förövare ljuger om sin ålder
- de flesta är öppna med sina sexuella avsikter
- våld är ovanligt, det förekommer i fem procent av fallen
- möten och sex sker oftast frivilligt

Källa: Janis Wolak, amerikansk sociolog

Brottsdrabbade barn behöver mer stöd

Den internationella Brottsofferdagen högtidlighölls år 2009 med ett heldagsseminarium i Norra Latin, Stockholm. Många föreläsningar behandlade den utsatta situationen för barn som brottsoffer.

Är det rätt att låta en fyraåring konfronteras med sin gärningsman i rättsalen? Hur hanterar vi att videospelade vittnesutsagor alltid värderas lägre än direkta muntliga berättelser? Barn till våldsutsatta mammor inte bara ser och hör våldet – de lever med det. Är det inte dags att göra barn som bevittnat våld till brottsoffer fullt ut? Ett antal centrala frågor om barn som brottsoffer formulerades på

konferensen *Upp till Bevis* den 20 februari. Det var tionde gången arrangemanget anordnades av Brottsoffermyndigheten i samarbete med en rad ideella organisationer, bland dem Brottsofferjourenas Riksförbund.

Barn i rättsalen i USA

Från USA kom åklagare Brian Holmgren. Han menade att det egentligen är diskutabelt att överhuvudtaget låta barn som utsatts för till exempel sexuella övergrepp behöva konfronteras med gärningsmannen och berätta inför en massa främmande människor. Men i USA är en av grunderna konfrontationsprincipen och barnen måste delta.

För att göra det bästa av denna situation delar han och sprider sin kunskap om hur barn kan förberedas inför rättegången. Barnen får se rättsalen i förväg. De får anpassad information om vad som kommer att hända där. Man har gjort små dockor och klistrat på foton på alla anställda vid rätten. Barnen får leka med dockorna och bekanta sig med dem.

Yes, I did it!

– En fyraårig flicka gravade sig för att behöva se sin gärningsman i rättsalen. När dagen kom rusade hon in och gömde sig under ett skrivbord. Mirakulöst nog fick de ut flickan och nu fick hon sitta i sin pappas knä – vilket hon nekats innan – och mirakulöst nog lyckades hon berätta vad gärningsmannen, en barnvakt, gjort henne. Efteråt rusade flickan i korridoren och jublade ”Yes, I did it”. Hon hade övervunnit sina demoner. Men frågan är om man ska kräva detta av en fyraåring, sade Brian Holmgren.

Han påpekade också att det i de flesta fall aldrig blir en rättegång i USA av anmälda fall om sexuella övergrepp på barn, eftersom gärningsmannen ofta erkänner direkt. Gärningsmannen är oftast en pappa, en styvfar eller en mamma, erfar

Brian Holmgren.

I Sverige låter man rätten se en videospelning av ett första förhör med barnet. Men det innebär samtidigt att barnets berättelse blir mindre trovärdigt. Sara Landström har doktorerat i psykologi på hur rättens representanter värderar olika former av vittnesutsagor som inte sker direkt och muntligt i rättsalen. Hennes rön visar att desto mer rättens representanter ser av en persons kroppsspråk och desto mer levande/verklig en personlig berättelse uppfattas, desto mer sympatisk inställda blir rättens representanter till den som berättar. Format, tid och rum spelar roll. Men även kameravinkeln spelar roll. Hittills har man inte fäst vikt vid detta när man bedömer vittnesutsagor.

– I och med att alla rättegångar nu kommer att videospelas i tingsrätten och att hovrätten i huvudsak kommer att gå igenom dessa videoupptagningar kan dessa rön behöva beaktas, hävdar Sara Landström.

Svårlöst dilemma

Att videospelningar väcker mindre sympati och påverkar trovärdigheten för offret spelar naturligtvis också roll för utfallet av rättegångar där huvudbevisningen är en gammal inspelning av det första förhöret med barnet.

Föreläsningarna från Sara Landström och Brian Holmgren visade på ett svårlöst dilemma för barn i rättsprocessen; ska barnet behöva utsättas för en rättegång som ger bättre förutsättningar att fälla den misstänkte eller ska man bespara barnet att delta i rättegången vilket ger mindre goda förutsättningar att fälla den misstänkte?

Barn inte passiva vittnen

Ytterligare forskning kring barns situation hade Carolina Överlien vid kunskapscenter om vold och traumatisk stress i Oslo. Hon har talat med en mängd barn

vars mammor har utsatts för våld och misshandel av sin partner. Carolina Överlien menade att barnen var allt annat än passiva vittnen. Därför tyckte hon att begreppet *bevittna våld* var missvisande.

Dessa barn lever med våldet, anpassar sig efter det, agerar och befinner sig i det. De är brottsoffer fullt ut, anser hon. För att ge en ingång till detta lät hon spela upp en ljudupptagning när en kanadensisk nioårig flicka ringer larmcentralen för att hennes pappa slår hennes mamma medan hennes lillebror ligger i vaggan och behöver tas om hand. Det ansvar flickan tar över sin bror och hur rädd hon är för att pappan ska skada mamman skar genom åhörarnas hjärtan.

Intervjuer om barns strategier

Carolina Överlien har intervjuat en mängd barn till våldutsatta mammor. Hon beskrev de olika strategier barnen hade för att hantera våldet. En pojke berättade om att han försökte avleda pappas uppmärksamhet genom att till exempel spela så hög musik att pappa blev arg på honom istället. Ett annat vanligt sätt att hantera våldet är att försöka gömma sig och låtsas att det inte händer – men ljuden tränger alltid igenom.

Ibland beskrev barnen att det värsta var tystnaden – varför grät inte mamma, var hon död? Ofta tog barnen ansvar och sökte hjälp, hos grannar eller polis. Många barn säger i samtalen att nästa gång ska de gå emellan och hindra våldet och skydda mamma.

– Barnen är direkt drabbade av våldet, hävdade Carolina Överlien.

Det hölls även en rad andra föreläsningar i den fullsatta salen under dagen. Avslutningsvis betonade justitieminister Beatrice Ask vikten av ambitionen att lyfta brottsofferfrågorna under ordförandeskapet för EU.

NINNA MÖRNER

Åsa Landberg har uppmärksammat unga brottsoffers utsatthet och behov i sitt arbete som psykolog och psykoterapeut vid Rädda Barnen.

Årets utmärkelse till Åsa Landberg

Årets utmärkelse från Brottsoffermyndigheten gick till Åsa Landberg, psykolog och psykoterapeut vid Rädda Barnen.

Hon får utmärkelsen och 15 000 kronor för att hon *”med barnens egna berättelser som utgångspunkt genom sin professionalism och lyhördhet bidragit till att unga brottsoffers utsatthet och särskilda behov av stöd fått större uppmärksamhet”*.

Åsa Landberg är glad och stolt över utmärkelsen. Hon tycker att myndigheter som samarbetar kring ett barn som utsatts bör göra det på barnens villkor. Hon erfar att okunskap, långa vänteti-

der, bristande information och undermåliga resurser hos myndigheter gör att redan utsatta barn far illa.

– Rättsprocessen bör bli en hjälpprocess för barnet hela vägen – oavsett resultatet på rättegången, säger Åsa Landberg och lägger till att hon tycker att barn som bevittnar våld bör bli målsägande fullt ut. Så att de till exempel kan få rätt till hjälp från de olika Barnhusen.

Åsa Landberg ska nu använda sina två decennier innan pension till att fortsätta arbetet att göra utsatta barns röster hörda.

NINNA MÖRNER

Fler barn får ersättning efter att ha bevittnat våld

År 2008 fördubblades Brottsoffermyndighetens ersättning till barn som bevittnat våld mot närstående. Orsaken är att myndigheten satsat på att sprida kunskap om rätten till ersättning. Därför kan ansökningarna fortsätta öka alltefter som fler får information om den. Alla ansökningar resulterar dock inte i att ersättning utbetalas. År 2008 fick 132 av 272 ersättning på 5 000-20 000 kronor. Avslag kan bero på att polisutredningen inte håller förväntad kvalitet. /NM

Barn med skyddad identitet far illa

Idag har 4 267 barn i Sverige skyddade personuppgifter. Nu kräver Allmänna Barnhuset bättre skydd för dessa barn och ger flera förslag på förbättringar, bland annat att skyddade personuppgifter lagreglas liksom ansökan om besöksförbud, att Socialtjänsten alltid utreder barnets behov av stöd, att beslut om skyddade personuppgifter och dom om gemensam vårdnad eller umgängesrätt inte förekommer samtidigt samt att det alltid görs en professionell hot- och riskbedömning. Dessutom vill man ha en statistikbas om barnen och en myndighet/organisation som följer forskning och metodutveckling och kan stödja dem som möter barnen i sitt yrke. /NM

Barnen är osynliga i anmälan

Rädda Barnen visar i en färsk rapport, *Utan upprättelse – vem ser barn som bevittnat våld i hemmet?*, att barnen sällan finns med i polisanmälan. Rapportens författare Jenny Nordin har gått igenom 65 anmälningar från sju polisdistrikt. I elva fall fanns barnens namn och ålder med samt var de befann sig när våldet ägde rum. Att barnen närvarat syntes i formuleringar som *”han slog henne när hon hade sonen i famnen”*.

– Finns inte barnens personuppgifter med kan de inte få någon ersättning och det går inte att skicka dem vidare till socialtjänsten, säger Jenny Nordin. /NM

Förtroendet för rättsväsendet lågt

Var åttonde person i Sverige har utsatts för personbrott som misshandel, hot, trakasserier, sexualbrott, personrån eller bedrägerier.

Det framkommer i Brås Nationella Trygghetsundersökning år 2008. Den grundar sig på intervjuer med 20 000 personer i åldern 16-79 år.

Merparten av brotten polisanmäls inte. Knappt en fjärdedel av brott mot person anmäls. Sexualbrott anmäls i minst utsträckning (14 procent) och personrån i störst utsträckning (42 procent). Kvinnor utsätts framför allt för sexualbrott och trakasserier, män för misshandel och personrån. Både män och kvinnor utsätts för misshandel, men det ser olika ut. Kvinnor misshandlas oftare av en person de känner i en bekant miljö, som hem eller skola.

Upprepat utsatta

Det är en liten andel av befolkningen, 1,3 procent, som utsätts för hälften av alla polisanmälda brott. Vissa personer utsätts alltså för fyra eller fler brott per år. Det finns stora skillnader i utsatthet beroende på ålder, boende, geografisk region, livsstil m.m. Även oron för att utsättas varierar. Den som en gång varit utsatt för

brott är mer otrygg än andra. Kvinnor och personer med annan bakgrund än svensk oroar sig mer än genomsnittet för att de eller att någon närstående ska drabbas. Unga uppger att de är otrygga ute, äldre att de inte går ut för att de är rädda.

Sexualbrott

De flesta har större förtroende för att rättsväsende och polis hanterar misstänkta bra än att de bemöter brottsoffer bra. Förtroende för polisen är något högre än för rättsväsendet. Men när det gäller personer som har erfarenheter av att ha utsatts för brott är förtroendet för rättsväsende och polis väsentligt lägre. Särskilt lågt förtroende har utsatta för sexualbrott.

Förtroendet varierar över landet. Förtroendet för till exempel polisen i Blekinge län har sjunkit sedan sist med 12 procent. Idag har 47 procent i Blekinge län förtroende för polisen.

– Vi kan inte säga säkert att det beror på händelserna i Rödeby, men man kan rimligen anta det. Och även om förtroendekapitalet för polisen i huvudsak är högt, är det något som är skört och därför måste vårdas, säger Jan Andersson, generaldirektör på Brå.

NINNA MÖRNER

Mobbning fortsatt problem i skolan

Skolverket har släppt två rapporter om förekomst av kränkningar och trakasserier och om arbetet mot detta.

I den ena rapporten *Diskriminerad, trakasserad, kränkt?* har 529 barn, elever och studerande intervjuats. Det framkommer att det framför allt är under lektionstid kränkningar och diskrimineringar förekommer. Andra arenor för våld och hot är platser som är undanskymda från vuxna; korridorer, skolgårdar, omklädningsrum och matsalar. Det finns ofta flera orsaker som samverkar och de är ofta kopplade till någon av diskrimineringsgrunderna kön, sexuell läggning, etnicitet, funktions-

hinder, religion, ålder, utseende eller materiella resurser.

I den andra rapporten, *Barn- och elevskyddsarbete i praktiken*, har drygt 3 800 förskolor och skolor svarat på enkätfrågor. De flesta uppger att de arbetar förebyggande och har likabehandlingsplaner. Men ofta bygger inte dessa på diskrimineringsgrunderna. Få barn och elever har deltagit i att ta fram likabehandlingsplanerna, som varje förskola och skola måste ha enligt lag. Barnen har stort engagemang i värdegrundsfrågor och kan ge förslag till brottsförebyggande åtgärder, något som Skolverket menar bör tas till vara.

NINNA MÖRNER

Göteborg får två nya kunskapscentra om relationsvåld

Göteborg har fått två centra om våld i nära relation. I mars invigdes dels Västra Götalandsregionens Kompetenscentrum om Våld i nära relationer, VKV, som riktar sig till hälso- och sjukvårdsanställda och dels Dialoga Relationsvåldscentrum som riktar sig till kommunanställda.

Anita Kruse, vd för VKV, tror att bättre kunskap ger bättre bemötande och omhändertagande av våldsutsatta kvinnor och deras barn. Men våld mot kvinnor är också en mansfråga, menar man.

– Att lyfta mansfrågor är en väg framåt för att få stopp på våldet, säger Göran Lindén, projektledare på Dialoga. Centrumen ska sprida kunskap till många yrkesgrupper – även tandläkare, fastighetsskötare, barnmorskor och alla andra som kan komma i kontakt med människor som utövar eller elver med våld i nära relation. /NM

Samhällets insatser till våldsdödade kvinnor utreds

Socialstyrelsen anser att det bör införas ett system där samhället utreder när en kvinna avlidit med anledning av brott av närstående. Utredningen ska klarlägga hur kvinnans stöd- och hjälpbehov sett ut. Man ska titta på vad som har gjorts, inte har gjorts och vad som borde eller kunde ha gjorts för att undvika att kvinnan våldsdödates.

Socialstyrelsen föreslår en särskild lag för att reglera utredningarna av olika myndigheter och enskilda yrkesutövare. Förebild är *Lagen om utredningar avseende barn som avlidit i anledning av brott m m*, LuB.

Socialstyrelsen föreslår också att utredningsverksamheten förs samman med LuB och att Socialstyrelsen även här blir ansvarig utredningsmyndighet. /NM

Hela rapporten *Utredningar avseende kvinnor som har avlidit med anledning av brott begångna av närstående m m* finns på Socialstyrelsens webbplats www.socialstyrelsen.se.

Hur ska vi hjälpa vår utsatta son?

FRÅGA Jag har en son som blir 12 år i höst. Han har under många år utsatts för slag/hot/sparkar och spott av en kille i klassen. I 4:an tog man in en specialist som jobbade med klassen, för vår sons del innebar det en hyfsat lugn period – men han berättade om andra som blev utsatta.

Det hann inte gå många veckor i 5:an innan min son blev knäad och hotad med orden "Jag ska döda dig". Min son reagerade väldigt kraftigt med huvudvärk och kräkningar, han fick ligga kvar på barnsjukhuset en natt, man misstänkte att det han varit med om slutligen utlöst barnmigrän. Han har magont som blivit värre och värre, värst är mornarna. Barnläkarna tycker inte det är så underligt med tanke på allt han varit med om.

Allt detta har gjort att han fått hög frånvaro i skolan och missat mycket, vilket stressat upp honom än mer. Hur kan vi föräldrar hjälpa honom på bästa sätt?

SVAR Skolan har ett huvudansvar när det gäller att tillskapa en trygg och säker skolmiljö för barnen. I en situation då skolan inte verkar ta sitt ansvar, bör ni ta kontakt med ansvarigt kommunalråd för skolfrågor, som därefter har att mobilisera den skolkommunala förvaltningen.

Om situationen kvarstår oförändrad, kan ni kontakta Skolverket med en anmälan. Mobbning, exempelvis, kan leda till att kommunen tvingas betala skadestånd till den drabbade.

Din son är inte den som ska byta skola, utan riktade åtgärder för att tillgodose den av dig beskrivna eleven bör komma till stånd. Ett samtal med berörda föräldrar är ett positivt sätt att inleda en förhoppningsvis fruktbar dialog mellan er som föräldrar och skolans ledning. Ensam är inte stark!

Efter våldtäkten är allt förändrat

FRÅGA Jag är 47 år och satte in en kontaktansökan i somras. Fick kontakt med en man och vi skrev till varandra. Vi bestämde att ses i januari hemma hos mig. När han kom var han ej helt nykter. Vi satt och pratade. Han ville vänslas men jag bad honom ta det lugnt. Han knuffade ner mig i sängen och började tafsa. Jag bad honom sluta. Han blev hårdhänt. Jag grät och bad honom sluta. Jag blödde. Jag ville kräkas. Efteråt gick han, men i dörren vände han sig och frågade om vi skulle träffas igen!

Jag kände mig skamsen, äcklig och blodig. Nästa dag ringde jag en av mina söner som kom. Jag ringde polisen och visade dem mitt blodiga överkast, mina blodiga kläder. De undersökte och tog vinflaskan med mera med sig. Jag fick en läkarundersökning och jag hade skador i underlivet och blåmärken som de tog bilder på. Det blev rättegång. Bilderna från kvinnokliniken hade kommit bort. Efteråt fick jag ingen information från min advokat om hur det gått. Min dotter fick reda på att han släppts kvällen efter rättegången. Jag bröt ihop. Tejpade igen brevlådan och stängde in mig helt. Min dotter sov över hos mig. Jag mår så dåligt. Jag kan inte sova och fungera normalt.

Advokaten svarar inte på frågor. Nu har jag själv överklagat domen.

SVAR Genom att du nu själv har överklagat tingsrättens dom, har du visat att gärningsmannen inte lyckats med att helt beröva dig din självkänsla.

Är du missnöjd med din advokat kan du alltid anmäla vederbörande till Advokatsamfundet med en begäran om prövning av agerandet.

I rättssystemet har den misstänkte alltid ett juridiskt övertag eftersom den tilltalade ska befinnas skyldig bortom allt rimligt tvivel. Det utgör fundamentet i lagstiftningen, och har i ditt fall lett fram till tingsrättens friande dom. Slutsatsen blir att även om man har rätt kommer man inte alltid att få rätt. Men du har alltid möjlighet att ge dig själv upprättelse genom att så långt det är möjligt återgå till ditt tidigare liv. Gärningsmannen kommer alltid att vara medveten om det övergrepp han har begått och hur han har förminskat sig själv som människa.

Hur hjälper jag min son på glid?

FRÅGA Vart vänder jag mig för hjälp och information om hur jag ska gå till väga för att hjälpa min son? Han har dragits in i ett kriminellt gäng. Han är 19 år och har agerat chaufför, blivit stoppad i sammanhanget av polis. Hur bör jag agera tillsammans med hans mamma och myndigheter?

SVAR Är din son dömd kan Frivården erbjuda stöd och program som anpassas efter hans behov. Det finns annars ingen given plats att ringa. Jag tycker att det är bra att ni vill agera och myndigheterna borde ställa upp i förebyggande syfte. Jag tror att en första kontakt med socialtjänsten är ett steg för att hitta rätt. Social-

tjänsten borde kunna erbjuda samtal för unga lagöverträdare.

Eventuellt finns ett manscentrum eller liknande på orten att vända sig till. KRIS är en organisation som hjälper f d brottslingar, men kanske kan ni få råd av organisationen? Kanske finns en bra polis som kan ha ett bra samtal med honom? Det kan nog vara bra om er son förstår konsekvenserna av att fortsätta umgås i kriminella kretsar.

Det är viktigt att ni visar att ni bryr er. Finns missbruksproblem kan det även finnas andra möjligheter till stöd och hjälp via socialtjänsten.

Hur får jag rättvisa efter misshandeln?

FRÅGA Jag blev misshandlad grovt två gånger år 2005. Första gången bröt en ordningsvakt av axeln. Axeln opererades med tre titanskruvar och jag kommer aldrig att bli helt återställd. Andra gången skedde en månad senare när jag hade mitella. Tre personer misshandlade mig. Jag fick ena framtanden utslagen och flera blödningar i hjärnan och låg på sjukhus i tre veckor. Alla läkare har styrkt att det var misshandel, men polisen lade ner ärendet och bedömde att jag halkat.

SVAR Tyvärr har ansökningstiden för brottsskadeersättning gått ut (man har två

år på sig efter dom eller nedläggning). Omständigheterna vid polisens agerande vid den andra misshandeln låter märkliga. Läkarutlåtanden har visat på grov misshandel. Varför valde polisen att blunda för det? Har du kunnat namnge förövarna och har de i så fall förhört av polisen? Möjligtvis kan du begära omprövning av ärende två. Och bedömer man att du har halkat borde olycksfallsförsäkringen träda in angående men, inkomstförlust etc. Hör gärna av dig igen, så kan jag försöka hjälpa dig bättre!

Varför får jag inte ut på försäkringen?

FRÅGA Jag blev påsprungen av en kille som blev jagad av ett gäng. Jag ramlade och tog emot mig med handen så att armbågen gick av. På akuten sade läkaren att det bara var en spricka. Men jag hade ont och min vårdcentral konstaterade att det var en fraktur och jag blev sjukskriven. Olyckan hände i december 2006. Jag opererades 2008, men är fortfarande sjukskriven. Jag har förlorat massor i inkomst och försäkringsbolaget kan inte göra något förrän ett år efter operationen. Vad ska jag göra?

SVAR Jag tycker du ska kontakta Patientskadenämnden och höra om du kan anmäla läkaren på akuten till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, HSAN. Om du har en försäkring borde du kunna få ut ersättning för förlorad arbetsinkomst och eventuellt ersättning för utlägg och sveda och värk. Ett år efter operation kan man göra bedömning om du får bestående men och ska ha ytterligare kompensation, beroende på försäkringsvillkoren.

Tack alla läsare!

■ Vi får många fina mail från er läsare. Här kommer några av dem.

Hej, tack för ett bra nummer om våldtäktsproblematiken. Det här stöter vi ofta på och det kräver mycket insats. Jättebra av Mari i Norrköping. Hon tog upp det här med att den som ger hjälp inte ska blanda in sina känslor utan mest lyssna. Precis det brukar jag förklara för mina stödpersoner. De behöver stöd inte medlidande. /BOJare i Dalarna

Tack för det! Vi försöker skildra frågor som ni på jourerna möter på ett sätt som ger nya idéer eller helt enkelt kraft att fortsätta ert viktiga arbete. /Redaktionen

Jag åkte tåg och såg att damen mittemot läste en intressant tidning. Hon gav mig denna mailadress. Kan man prenumerera eller köpa tidningen någonstans? Jag tyckte det stod så mycket intressant om det här med att hjälpa en anhörig som drabbats. /Elsemarie

Visst kan du prenumerera på tidningen (se adress nedan). Du får 5 nr per år för 150 kronor. Vill du stödja BOJ kan du bli medlem i en lokal jour. Då får du tidningen gratis. Din närmsta jour finner du längst bak i denna tidning. Dock går det ej att köpa lösnummer i handeln. /Redaktionen

Tack för ännu ett fint nummer. Jag tycker dessa teman ger så mycket kunskap. Jag förstår inte hur ni kan göra allt detta. Det är så många olika vinklar på varje tema. Hoppas ni fortsätter och att ingen på redaktionen slutar! /Aktiv stödperson

Nu blir vi jätteglada på redaktionen och får lust att göra ännu bättre nummer. Det är roligt att arbeta med en tidning som får så mycket uppskattning och belyser ett så viktigt ämne som brottsofferfrågorna. Tack! /Redaktionen

Första hjälpen

Polisen är ofta den första kontakt ett brottsoffer tar. Ibland den enda. Idag ställs krav på polisen att arbeta aktivt med brottsofferfrågorna. I Dalarna gör man det.

Dalapolisen satsar på brottsoffer

I Dalarna bedriver polisen idag ett strukturerat brottsofferarbete. Det är brottsoffercontroller Jennifer Qvarnström som tillsammans med kollegan polisinspektör Jan Engström driver på för att bland annat skapa rutiner för bättre bemötande av brottsoffer och kvalitativa hot- och riskbedömningar.

Snön ligger tjock på Siljan. Marssolen värmer och det gnistrar om den kritvita snön. Jennifer Qvarnström, brottsoffercontroller för Dalarnas polismyndighet, möter upp vid Mora station. Vi går raskt gågatan fram mot polishuset i Mora. Alla ljud är dämpade av snön och Jennifer hälsar flera gånger denna korta bit. I hela Mora finns 30 000 personer, alla byar inräknade. Dalarnas polismyndighet täcker framför allt glesbygdsområden. Här i Mora ligger länets nordligaste arrest, även om det är 30 mil till innan man kommer in i Hälsingland.

Jennifer öppnar dörren till poliskon-toret och pekar på en bokhylla med en mängd information till dig som utsatts för brott.

– Alla polisstationer som utfärdar pass har en sådan här hylla med information. Mindre stationer har en sådan här, mindre hylla som inte tar sådan plats, säger Jennifer och pekar på en plexiglashylla med tidningar.

Information åt alla

Skriftlig information till brottsoffer ska finnas på alla kontor, separerad från övrig information till allmänheten så att den tydligt går att se. Det är en sak som Dalarnas brottsoffercontroller Jennifer och

hennes kollega Jan Engström – som vi snart ska träffa – har ordnat.

Praktiska konkreta saker som till exempel tillgänglig information kan ha betydelse för att brottsoffer ska få sina rättigheter tillgodosedda. Men det är bara en liten detalj av ett genomtänkt brottsofferarbete som sedan några år bedrivs i Dalarna.

Metodisk och strategiskt

Jennifer arbetar framför allt strategiskt med brottsofferarbetet inom polismyndigheten. Hennes metod är att utgå från de riktlinjer och intentioner Rikspolisstyrelse och regering utfärdar angående polisens brottsofferarbete och sedan ta fram fakta om hur det förhåller sig i Dalarna. Fakta som sedan blir underlag för hur man ska agera lokalt för att förbättra situationen och uppnå målen. Fakta som kan motivera var resurserna ska sättas in för att ge resultat.

– Har vi genomfört en kartläggning kan vi peka på resultatet och säga till ledningen att här är problemet, det är här vi ska gå in, betonar Jennifer.

Insatserna grundas på fakta

Jennifer har en akademisk bakgrund som kriminolog och har arbetat bland annat på Brottsförebyggande rådet. Med fakta och kartläggningar menar hon vetenskapliga undersökningar.

– Jag tycker att det är viktigt att det är vetenskapliga undersökningar där man arbetar efter teorier och metoder som är beprövade och genomlysta, menar Jennifer och rätar på nacken.

Dalarnas polismyndighet har därför

samarbete med Stockholms universitets kriminologiska institution. Studenter genomför kartläggningar för Dalarnas polismyndighet inom ramen för sitt uppsatsarbete. Det verkar vara vad man populärt kallar en ”win-win”-situation. Nu vet man i Dalarna att när det gäller upprepade utsatthet bör man fokusera på våld i nära relation. Villainbrott och butiksrån, som ofta ligger högt bland dem som utsätts upprepade gånger, är inte problem i Dalarna.

Men den upprepade utsattheten i brott om våld i nära relation är ett problem här. Rikssnitt är att 25 procent inkommer med

en ny anmälan inom ett år. I Dalarna inkommer 38 procent igen med en anmälan. De har alltså inte fått hjälp att komma bort från våldet vid första polisanmälan. Det är fakta.

– Vi satsade därför på just våld i nära relation 2008. På att förbättra hot- och riskbedömningar och följa upp besöksförbud. Det var där vi satte in resurserna., säger Jennifer och bläddrar bland sina papper för att ta fram statistiken över antal SARA-bedömare i länet.

Jennifer är som sagt en av två brottsoffercontrollers i Dalarnas polismyndighet. Hennes kollega Jan Engström bär polis-

– Vi satsade på våld i nära relation 2008, på att förbättra hot- och riskbedömningar och följa upp besöksförbud, säger Jennifer Qvarnström, brottsoffercontroller vid Dalarnas polismyndighet. Beslutet grundades på en kartläggning av var insatser behövdes. 2009 riktas särskilt fokus mot barn som brottsoffer.

uniform och har 40 års yrkeserfarenhet, både yttre tjänst och utredningsarbete.

– Vi är ett bra team, slår han fast med ett vänligt leende.

– Jennifer med sin ungdom och sitt driv, och jag med min polisiära bakgrund och erfarenhet om att det ibland mal lite långsamt innan det blir en förändring.

Jan har länge haft ett engagemang i bemötandefrågorna. Han talar med inlevelse om vikten av att möta människor, att bemöta med respekt och att finnas tillgänglig för brottsoffren. Han var med 1998 och startade brottsofferjouren i Rättvik-Leksand. Behovet fanns för detta, det såg han som polis.

Goodwill för polisen

Behovet av att arbeta med brottsofferfrågor aktivt inom polisen var det faktiskt Jennifer som såg. Hon var precis inflyttad till Dalarna med familjen och kom direkt från aktivt brottsofferarbete i Stockholm. Hon uppmärksammade den dåvarande länspolismästaren på att det saknades en brottsoffersamordnare på myndigheten, och att det inte rimmade med de intentioner Rikspolisstyrelsen, RPS, framförde.

Och hon fick gehör. En tjänst skapades och Jan sökte genast tjänsten för att under sina sista år innan pension kunna arbeta med de frågor han länge vurmat för. Jennifer kom först in på projektanställning, men fick sedan en fast tjänst när man förstått alla vinster med att satsa strategiskt på brottsofferarbetet.

En hel del goodwill för polisen har också skapats av detta brottsofferteam. Brottsofferarbetet är positivt att visa upp för allmänheten och ökar förtroendet för

polisen. Det är också positivt för myndigheten gentemot RPS att man försöker implementera handlingsplanerna på ett strukturerat sätt regionalt och lokalt.

Dynamisk duo

Det är egentligen ganska nytt inom polisvärlden att det finns andra än rent polisutbildade personer på befattningarna. Men mer och mer ser många fördelarna med detta. När samhällets specialiserar blir det omöjligt för polisen att kunna allt, till exempel IT eller beteendevetenskapliga ämnen.

Dessa möten mellan människor med olika kompetenser har tillfört en dynamik menar Jan, och – tillägger han – öppnat för förändringsarbete. Det ser han personligen positivt på.

Både han och Jennifer är överens om att det är bra att vara två personer som kan bolla med varandra. Och att de är ett kompletterande team.

Nu är det dags för lite paus i intervjuandet. Vi strosar genom polishusets vindlande korridorer till fikorummets där det sitter några uniformsklädda poliser och småpratar. Ute gnistrar snön under solen. Det verkar lugnt i Mora idag.

Ger direkt brottsofferstöd

Jan berättar hur han arbetar praktiskt och konkret med brottsofferarbetet. På varje poliskontor finns en eller två kontaktpersoner som är den förlängda armen i brottsofferarbetet. Det finns sex polisområden i Dalarna; Mora, Malung, Ludvika, Falun, Borlänge, Avesta.

Jan har tagit fram en pärm med information som är bra att ha i brottsofferarbetet. Förutom rena kontaktuppgifter för vidare stöd och hjälp från ideella organisationer, även lathundar vad gäller bemötande, hot- och riskbedömningar och skyddsinsatser samt information om anmälnings-skyldighet till socialtjänsten och blanketter för anmälan om misstanke att barn far illa. Pärmen är genomarbetad och kan lätt uppdateras. Den finns också till hands för länskriminalenjouren på icke-kontorstid. ▶

► Ibland begås brott som är mer tragiska än andra.

– Vi hade ju mordet på Engla här, säger Jan och berättar att han och två andra poliser omedelbart ägnade sig åt att stödja familjen.

– Vi var måna om att se till att det var vi och inte pressen som berättade om att vi funnit henne, säger han.

Det märks att han är tagen av det han vet och sett och känt i samband med sin insats som stödjande polis i detta sammanhang. Men han är nöjd med att veta att man gjort så gott man kunde trots allt.

Håller kontakten med BOJ

Brottsoffercontrollerna har tagit intryck av de erfarenheter som medlemmar i Riksorganisationen för Anhöriga till Våldsdödade, RAV, har framfört om vikten av att inte få information från media först. Samt att de har bjudit in brottsofferpsykolog Björn Lagerbäck som föreläsare på vidareutbildning. Jan känner sig trygg i att ge

direkt brottsofferstöd om så behövs. Annars ser han en resurs i brottsofferjouren för detta.

– Ibland ringer jourhavande befäl hem till mig på helgen. Jag förstår att de har hög belastning och vill ha hjälp när det finns ett upprört brottsoffer som kanske skriker bredvid. Då kan jag snabbt se till att det kommer stödpersoner från BOJ på plats, berättar Jan.

Han har ett gott samarbete med jourerna i regionen menar han. De är viktiga parter i brottsofferarbetet. Utan dem skulle man ibland inte ha någonstans att hänvisa brottsoffren. Han är mån om att gå på möten och träffar som jourerna ordnar och bjuder gärna in stödpersoner på studiebesök eller informationstillfällen i polishuset.

– Förundersökningskungörelsen ska fullgöras. Har polisen som tagit upp anmälan angett ”kan tänkas vara i behov av stöd” skickar jag alltid en uppmaning till utredningschef om att målsägande ska kontaktas igen för att ta upp frågan om stödorganisation, säger Jan.

Kvaliteten granskas regelbundet

Han och Jennifer berättar att man år 2007 under två perioder följde upp alla polis-anmälningarna och granskade dessa. Var de bristfälliga, till exempel om polisen inte kryssat i om brottsoffret ville ha stöd eller inte, skickades anmälan tillbaka för komplettering.

– Den som skriver anmälan och får tillbaka den mer än en gång för samma fel bör ju haja till och ändra sig, menar Jan.

– Den andra perioden, efter sommaruppehållet, var det bättre. Det var inte

lika många som skickades tillbaka, säger Jennifer.

Denna kvalitetsgranskning av anmälningar kan inte göras idag på länsnivå, då alla anmälningar per telefon tas upp av 114-numret på olika ställen i landet.

En annan kvalitetsinsats görs löpande av SARA-bedömningarna. Jennifer berättar att man tar in statistik över om poliskontoren gör bedömningar och hur fort de gör dessa.

– Finns det brister går vi på avdelningschefen direkt. Vi är ganska hårda här. Men det ger resultat.

Nu utbildar vi fler i att göra hot- och riskbedömningar enligt SARA, konstaterar Jennifer som är den som utbildar i ämnet.

Utbildar hot- och riskbedömare

Idag finns 29 utbildade hot- och riskbedömare inom myndigheten bland de cirka 600 anställda på de sex polisområdena. Man prioriterar dem som får utfärdade besöksförbud, även om målsättningen är att alla som utsätts för våld i nära relation ska få en bedömning enligt SARA. Jennifer betonar att brottsofferstödet är brottsförebyggande. Att förhindra upprepad utsatthet är ett gott exempel på detta.

Jan går ut i snön för att ta bilen hem till Falun. Jennifer promenerar raskt – trots den gravida magen – hemåt längs gågatan. Imorgon träffas de två brottsoffercontrollerna igen för att gå igenom hur arbetet med användningen av blanketten SoL 14 § går, den om att anmäla till socialnämnden om barn befaras fara illa. År 2009 satsar man nämligen särskilt på att uppmärksamma barn som brottsoffer.

NINNA MÖRNER

”*Då kan jag snabbt se till att det kommer stödpersoner från BOJ på plats.*”

Jan Engström, polis och brottsoffercontroller i Dalarna

– Vi är ett bra team, Jennifer med sin ungdom och sitt driv och jag med min polisiära bakgrund och erfarenhet om att det ibland mal lite långsamt innan det blir en förändring. Det säger Jan Engström, en av två brottsoffercontrollers vid Dalarnas polismyndighet.

Tryggare brottsoffer när besöksförbuden följs upp

Polisinspektör Karin Engström-Tirus följer upp alla besöksförbud där det finns hög risk för överträdelse. Hon ser till att kvinnan – som det oftast är – blir informerad om var mannen är. Överträder han ser Karin till att polisen agerar.

År 2008 genomförde polismyndigheten i Dalarna en undersökning av överträdelser av besöksförbud. Kriminologstudenten Moa Arkert gick igenom alla besöksförbud som utfärdats 2007. Totalt handlade det om 111 stycken. Undersökningen visade bland annat att det görs många överträdelser av besöksförbud. Att många, ungefär hälften, gjordes av sju personer. Att ju sämre hot- och riskbedömning, desto fler överträdelser. Att det finns skillnader mellan polisområden. Att kvinnorna inte alltid anmäler överträdelserna direkt.

Resultatet av undersökningen ledde till att polismyndigheten bland annat beslöt sig för att göra riktade insatser till personer med besöksförbud som har hög risk att bli utsatta på nytt. Karin Engström-Tirus fick i uppdrag att ägna sig åt uppföljning.

Klargörande samtal

Karin berättar att hon samtalar med kvinnorna om vad besöksförbudet innebär, vad han inte får göra.

– Många har blivit så nedtryckta så länge att de inte reagerar förrän det är fysiskt våld. De har inte orkat ta in informationen om att sms, telefonsamtal och e-mail också är överträdelser, påpekar hon.

Karin betonar att även om majoriteten av de utsatta är kvinnor, finns det även män som utsätts. De männen erbjuds samma stöd som de utsatta kvinnorna och enligt samma kriterier. Karin berättar att hon har kontakt med dem som skyddas

av besöksförbud och ger dem ett direktnummer dit de kan ringa. Det är mycket uppskattat att bli bekräftad och sedd och få den här länken in till polisen. Många ringer för att fråga och få hjälp. Karin kan också fånga upp direkt om någon överträder besöksförbudet. Då kan man ta upp frågan om ökade skyddsinsatser, förutom larm.

– Jag talar med hundförarna också och ber dem – om inte hon har något emot det – att köra runt i kvarteret och rasta hunden i närheten. Det ökar tryggheten för kvinnorna, säger Karin.

Fokus på högriskfall

Eftersom ett fåtal män står för ett större antal överträdelser är det viktigt att reagera på den första överträdelsen. På så vis kan man undvika förnyad överträdelse.

När ett besöksförbud utfärdas har polisen alltid ett klargörande samtal med den som åläggs besöksförbudet om vad man inte får göra. Sedan lämnas en rapport över till brottsoffercontrollerna och Karin där det står hur mannen (som det ju oftast är) har reagerat på detta samtal och om det finns hög eller låg risk att han överträder det enligt SARA-modellen. Är det hög risk följer alltså Karin upp.

– Vi fokuserar på ”högriskare”. Det är baserat på forskning. Att fokusera på lågriskare kan skapa högre risk än om man låter dem vara ifred, inflikar brottsoffercontroller Jennifer Qvarnström.

Barnens situation är viktig att ta upp. Finns barn och kombinationen besöksförbud och gemensamvårdnad ska socialtjänsten underrättas så att de kan ordna en kontaktperson. Karin har också kontakt med kvinnojourerna och en dialog med dem om behov av stöd och skydd.

Döms mannen är det viktigt att kvinnan får veta detta och vilken påföljd det

FOTO NINNA MÖRNER

– Många har blivit så nedtryckta att de inte reagerar förrän det är fysiskt våld, men sms, telefonsamtal och e-mail är också överträdelser, säger Karin Engström-Tirus, polisinspektör i Dalarna. Hon följer upp besöksförbud där det finns hög risk att den drabbade utsätts på nytt.

blir, till exempel om han får fotboja eller fängelse. Det är också viktigt att kriminalvården meddelar när mannen har permission. Karin har ordnat en överenskommelse och skapat en rutin kring detta när det gäller kriminalvården. Kvinnan informeras om mannens permission så att hon kan välja om hon vill resa ifrån orten den helgen eller kanske be någon bo hos henne eller så.

En viktig del i det uppföljande arbetet är att skapa trygghet för kvinnorna. Att ge dem möjligheter till en period av vila och reflektion för att börja på nytt.

NINNA MÖRNER

Idag saknar Dalarna stöd till utsatta i nära relation

I Dalarna saknas stöd till utsatta för våld i nära relation. Därför har man inom ramen för brottsofferarbetet i Dalarnas polismyndighet initierat ett projekt tillsammans med Mora kommun för att försöka skapa ett regionalt behandlingscentrum.

Fakta visar att behoven finns. Men finns viljan och medlen?

Sju kommuner och polismyndigheten deltar i ett projekt för att skapa ett regionalt behandlingscentrum för utsatta, men också förövare och vittnen till våld i nära relation. Projektet finansieras av Rikspolisstyrelsen och Länsstyrelsen i Dalarna. På polismyndigheten i Dalarna finns projektledare Emma Lundberg. Hon har kartlagt hur vanligt det är att kommunens verksamheter har kontakter med personer utsatta för våld i nära relation. Kartläggningen visar att problemet har uppmärksammats av alla verksamheter.

– Alla talar om att de sett behoven. Det råder en uppgivenhet när det saknas professionella behandlingsmöjligheter att erbjuda, säger Emma.

Vilja och medel sökes

Det finns idag ingenstans att hänvisa de hjälpsökande. Emma berättar att man på MVC under en period frågade alla gravida om våld.

– De fick så många ”ja” på frågan att de slutade fråga. De visste inte vad de skulle göra med svaren, konstaterar Emma.

Problemet finns alltså medan kompetens att ge stöd saknas. Emma har nu tagit fram tre olika förslag på hur ett framtida behandlingscentrum kan se ut och organiseras. Man hoppas på att de sju kommunerna ska kunna enas om ett förslag och att de sedan ska vara

intresserade att ingå samarbete för att förverkliga förslaget.

– Jag tror att hälften kommer gå med. En kommun verkar ointresserad. Kanske några går med när övriga gör det. Hur ska de kunna motivera att inte gå med när de saknar alternativa stödmöjligheter? resonerar Emma.

När man vet hur många kommuner som är med kommer nästa steg – finansiering. Emma är orolig för att det blir svårt att få medel från Rikspolisstyrelsen för en fortsättning av projektet, där hon är projektledare, eftersom hon fått signaler om att man måste dra ner.

– Samtidigt finns det så mycket långsiktiga vinster med att ge stöd och behandling. I längden är det kostnadseffektivt, hävdar Emma.

Hon hoppas på att länsstyrelsen fortsätter sin finansiering och hon avser också att söka medel från Brottsofferfonden för att bygga upp behandlingscentrumet.

En brottsförebyggande insats

Behandlingscentrumet ska som nämnts även erbjuda stöd till män eller andra som utövar våld. Det är av vikt för att bryta våldsmönstret och ge den utsatta möjligheter att leva utan hot från förövaren samt minska risken att framtida partners utsätts.

– Per Isdal i Norge har gjort undersökningar som visar att 62 procent av männen söker hjälp för att de utövar våld. Och hälften av männen har själva varit utsatta för våld i nära relation som barn, berättar Emma.

Dessa fakta understryker vikten av att ge behandling och stöd till barn som bevittnat och utsatts för våld. Det är frågan om brottsofferstöd som brottsförebyggande åtgärd.

NINNA MÖRNER

Ny polishandbok om relationsvåld

Nu finns en ny handbok för polisen: *Brott i nära relation*. Handboken är mycket konkret och handfast och upplagd för att fungera i polisens vardag.

Denna handbok i ringpärm ska tåla att tas ut på fältet. Tanken verkar vara att polisen snabbt ska kunna slå upp och kolla att man inte missat något. Det finns Tänk på att-texter och citat i marginalen som lyfter fram viktiga råd.

Rikspolischefen Bengt Svensson skriver i ett följebrev att handboken är framtagen för att höja kompetensen och kunskapen inom hela landet och inom alla polismyndigheter. För alla brottsoffer har, enligt Bengt Svensson, rätt till ett lika bra utredningsarbete oavsett var de bor.

Redskap för bättre bemötande

Brott i nära relation är alltså tänkt som ett redskap för att bemöta brottsoffer bättre, utreda anmälningarna bättre och förstå vinsten med att samverka med andra parter, till exempel åklagare. Framför allt finns, naturligt nog, mycket information om att hur man ska genomföra polisutredningarna.

De psykologiska reaktionerna och omhändertagande av dessa får inte utrymme i denna handbok. Inte heller begripliggörs egentligen våldets mekanismer och nedbrytningen av offren. Den kunskapen kan kanske polisen få från andra källor.

NINNA MÖRNER

Blivande poliser lär sig lite om brottsoffer

En färsk rapport visar att grundutbildningen vid Polishögskolan fortfarande fokuserar på uppgiften att gripa den som redan begått ett brott.

Andra polisiära uppgifter, som att stödja och skydda brottsdrabbade och att förebygga brott hamnar i skymundan.

Polishögskolan har låtit göra en översyn av grundutbildningen för att ta reda på hur väl man rustar poliser för framtida arbetsuppgifter av brottsofferstödande och brottsförebyggande art. Att säkra bevis, förhöra och lagföra, det vill säga gripa gärningsmän, är nämligen inte polisens enda uppgift. En polis ska även stödja, skydda och hjälpa brottsdrabbade personer, samt arbeta för att förhindra ny eller upprepad brottslighet. De olika perspektiven går på olika sätt in i varandra.

Magnus Lindgren, polis och viktimolog, har nu sammanställt en översyn av

hur studenternas grundutbildning ser ut. Han har intervjuat en mängd personer samt gått igenom upplägg och innehåll för varje delkurs på Polishögskolans tvååriga utbildning. Allt för att greppa om Polishögskolan lyckas med att rusta studenterna för att uppfylla de krav som ställs på polisens kunskap och förmåga idag.

Fokus på att gripa gärningsman

En kartläggning av delkursernas syfte, mål och innehåll visar att tyngdpunkten fortfarande ligger på själva brotten och på den som begår brotten. Många studerande är intresserade av brottsofferfrågor och brottsförebyggande arbete, men detta tas inte till vara eller tillgodoses i grundutbildningen, enligt Magnus Lindgren.

Det är ofta upp till den enskilde lära- ren att utforma kursinnehållet. Är denne inte intresserad av brottsofferperspektivet eller det brottsförebyggande arbetet kommer de frågorna i skymundan.

Nu föreslår Magnus Lindgren en hel del ändringar i de olika delkursernas innehåll för att förbättra kunskapen om brottsoffers rättigheter och behov av stöd, och olika metoder och insatser för att verka brottsförebyggande. Det handlar till exempel om att ta med utsattheten för brott bland marginaliserade grupper när man talar om att hantera personer med missbruksproblem och psykisk ohälsa. Eller att ta upp vikten av att den som utreder brott även informerar om sådant som rätten att ansöka om målsägandebiträde. Eller under delkursen *Brott i nära relation* lära ut vad en barnkonsekvensanalys är och hur den görs.

Polismyndigheterna har kritiserats för att vara reaktiva och inte proaktiva, alltså fokusera på brott som begåtts och inte sökt förhindra att de inträffar. Magnus Lindgren befarar att kritiken kvarstår om inte utbildningens innehåll ändras.

NINNA MÖRNER

Stora skillnader i utredning av brott i nära relation

Polisen borde kunna klara upp fler anmälningar om våld mot kvinnor i nära relation. Det hävdas i en Brå-rapport (2008:25).

Det finns stora skillnader mellan olika polismyndigheter på hur man utreder och klarar upp våld i nära relation. För att förstå varför har Brottsförebyggande rådet, Brå, närstuderat fyra myndigheter; Kronoberg med en hög och jämn andel upplärade brott, Blekinge med en jämn och låg andel samt Uppsala och Jönköping som genomsnittliga jämförelsekommuner. Våldet skiljde sig inte mellan länen. Vad som skiljde sig var polisens agerande.

I Brås rapport framgår att ju fler vittnen som förhörts desto större chans till upplärning. En annan viktig aspekt är

att målsägande deltar i utredningen. Uppsala, som har en familjevårdsenhet, lyckades stödja kvinnorna att medverka i utredningen. Men det gjorde man lika bra i Kronoberg som saknar en sådan enhet, men som har tydliga riktlinjer och rutiner för stöd.

Brås undersökning visar också att kvinnor med annan etnisk bakgrund än svensk är mest missnöjda med polisens bemötande och deltar minst i utredningen. Deras brott klaras också upp mer sällan, i snitt ett av 13 ärenden. I Kronoberg klarar man annars upp mer än var tredje anmälning om våld mot kvinnor och i Blekinge nästan var femte.

Det är också viktigt att dokumentera skadorna för att driva utredningsarbetet framåt. Här tycks bristande rutiner vara

ett problem. Skadorna dokumenteras inte alltid. För att utreda bättre och klara upp fler fall borde polisen ha tydligare riktlinjer, rutiner och ett mer genomtänkt arbetssätt inom alla myndigheter. Det är av vikt att särskilt analysera hur man bemöter och agerar när det är en kvinna med annan etnisk bakgrund än svensk som anmäler brottet. Det menar Brå som också föreslår att man inför ett fåtal prestationsindikatorer som ska besvaras med ja eller nej. Svaren kan sedan sammanställas och bli ett statistiskt underlag som mäter hur bra polismyndigheten är på att arbeta med relationsvåld mot kvinnor.

NINNA MÖRNER

Rapporten *Polisens utredningar av våld mot kvinnor i nära relationer* (2008:25) finns för nedladdning på www.bra.se.

Många som polisanmäler får ingen kontakt med brottsofferjouren

För första gången kan brottsofferjouren följa upp hur många av de som gör en polisanmälan som också får kontakt med en lokal brottsofferjour.

Tidningen Brottsoffer presenterar här en genomgång av andelen brottsoffer som går från polis till lokal BOJ för stöd. Variationen är stor.

Nu har brottsofferjourerna ett verktyg för att mäta hur många brottsoffer av alla de som anmäler brott till polisen, som hamnar hos jourerna. Det är Sofia Barlind, statistikansvarig på Brottsofferjourernas Riksförbund, som på eget initiativ räknat ut ett mått som visar ärende relaterat till antal anmälda brott.

Svårt förklara skillnaderna

Tidningen Brottsoffer har fått ta del av alla siffror och kan nu berätta att det är stor variation på hur stor andel av alla anmälda brott som resulterar i att brottsoffer får kontakt med en jour. Spannet löper mellan drygt 13 procent av alla anmälda brott ner till inga ärenden alls. Variationer förekommer i hela landet, mellan regioner och mellan jourer inom regioner.

– Jag har försökt se om det finns några samband mellan andel ärenden och om det är en stor eller liten jour. Om jouren har anställda eller bara ideella resurser eller om polis och jour täcker ett glesbygdsområde eller en storstad. Om det har betydelse om jouren delar lokaler med polisen eller ej, beskriver Sofia Barlind och fortsätter;

– Men det finns inga mönster. Det verkar vara olika orsaker som avgör hur pass flitigt polisen informerar brottsoffer om möjligheten till stöd av en lokal jour, konstaterar hon.

Kanske behovet av stöd varierar och det stöd brottsoffer får via kommunen varierar. Men det är ändå svårt att förklara de stora variationerna med detta, menar Sofia Barlind.

För att räkna ut ett mått på andelen av de polisanmälda brotten som resulterar i en BOJ-kontakt och hur detta mått skiljer sig från jour till jour har Sofia Barlind tagit in statistik från jourerna på antal ärenden, och dels tagit del av Brottsofferförbyggande rådets statistik över antal polisanmälda brott per invånare. För att vara säker på att måttet hon räknat ut är

riktigt har hon fått gå ner på församlingsnivå. Detta för att kunna sortera ut de invånare som en jours upptagningsområde täcker, och jämföra dessa med antal anmälda brott bland invånarna som just den jouren täcker.

– Många jourer täcker ju flera kommuner medan jourerna i Stockholm är uppdelade på stadsdelar, förklarar Sofia Barlind.

Från polis till jour

Om vi ser på måttet andel av polisanmälda brott som kommer till jourer länsvis är Jönköping i topp med 10 procent, följt av Värmland 8,22 procent och Blekinge 8,11 procent. Var tionde brottsoffer som gör en polisanmälan i Jönköping län kommer alltså att bli kontaktad av eller själv kontakta en lokal jour.

I botten ligger Västerbotten på 0,56 procent. Det betyder att inte ens 1 av 100 brottsoffer i Västerbotten som polisanmäler når en lokal jour för stöd. Västra Götaland, Uppsala och Norrbotten är något bättre, där hamnar cirka 1,4 procent av de anmälda brotten till jourerna i länen. Snittet för de 21 länen är att 3,24 procent av alla polisanmälda brott går till jourerna, där de får kostnadsfritt stöd och information.

70 procent går via polisen

Ungefär 70 procent av alla ärenden som hamnar hos BOJ förmedlas direkt av polisen, genom att brottsoffer svarar ja på att de vill bli kontaktade av en lokal jour. Resten av dem som själva kontaktar en jour har ofta fått informationen om möjligheten via polisen. 93 procent av alla som BOJ hjälper har nämligen polisanmält brottet vid första kontakt med jouren. BOJ är för merparten en organisation man kontaktar efter att man polisanmält.

Variationerna på andelen av polisan-

BOJ och polisen håller gemensamma konferenser

Brottsofferjourernas Riksförbund arbetar aktivt för att förbättra samarbetet mellan polis och jourer på nationell och regional nivå.

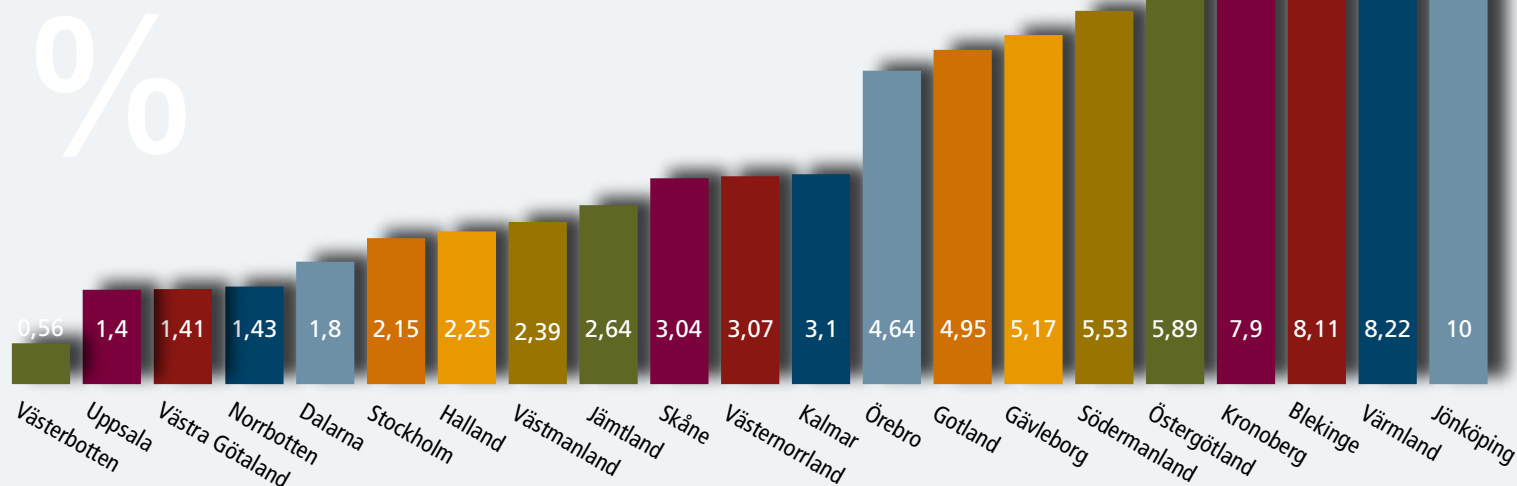
En central fråga är polisens överlämning av information om brottsofferjourernas stöd.

En polisgrupp har tillsatts inom BOJ för att driva frågan. Polisgruppen har fått medel av Brottsofferfonden för att genomföra två konferenser på regionnivå mellan polis och brottsofferjourer. I höstas anordnade man en konferens i Växjö och i mars i

Stockholm. I Stockholm deltog 70 personer som diskuterade hur man skulle samarbeta och lyssnade till talare från BOJ, Rikspolisstyrelsen och Brottsoffermyndigheten samt länspolismyndigheten. Resultatet blev att man utsåg en person som ska ansvara för att se till att de lokala jourerna och polisen träffas regelbundet.

Polisgruppen har ambitionen att söka medel för ytterligare sju samverkanskonferenser.

Så här stor andel av de polisanmälda ärendena når en brottsofferjour, i respektive län. Riksgenomsnitt: 3,24 procent.

mälda ärenden som hamnar hos BOJ är som nämnts stora även inom enskilda län. För att nämna några exempel;

- De 13 jourerna i Stockholms län ligger mellan 0,5 procent och dryga 6 procent.
- Södermanlands län har en variation för sina fyra jourer på mellan drygt 10 procent och knappa 2 procent
- Skånes län har 10 verksamma jourer med andel förmedlade ärenden på mellan dryga 8 och knappa 2 procent.

Listan kan göras lång men mönstret är detsamma – den andel av de anmälda brotten som kommer till brottsofferjouren varierar. Allra högsta notering är 13,91 procent, alltså 14 procent av alla anmälda brott resulterar i att ett brottsoffer går från polisen till en lokal brottsofferjour för stöd. Förutom att tre aktiva jourer har 0 ärenden av alla polisanmälda brott, ligger den lägsta noteringen på 0,25 procent av alla anmälda brott.

NINNA MÖRNER

– Det verkar vara olika orsaker som avgör hur pass flitigt polisen informerar brottsoffer om möjligheten till stöd av en lokal jour, konstaterar Sofia Barlind, statistikansvarig på Brottsofferjourenas Riksförbund. Hon har räknat ut hur stor del av de polisanmälda brotten som resulterar i att brottsoffer får kontakt med en jour. Hennes undersökning visar på en stor variation – i landet, mellan regioner och mellan jourer inom regioner.

Polisen är skyldig att informera om brottsofferstöd

Alla brottsoffer har rätt till information om möjligheten att få stöd kostnadsfritt av en ideell brottsofferstödande organisation. Den informationen ska polisen ge. Förundersökningskungörelsen (FuK) tar upp polisens plikt att informera brottsoffer om möjligheten att få stöd av brottsofferstödande organisation.

”Målsägande, som huvudregel, skall under rättas om möjligheterna till enskilt anspråk och informeras om vilka organisationer som kan lämna stöd och hjälp” (FuK 13§a)

Polisen förmedlar kontaktuppgifter på de brottsoffer som sagt ja till kontakt med brottsofferjouren. Jouren kontaktar sedan

brottsoffret. Tanken är att alla brottsoffer ska erbjudas att bli kontaktade av en brottsofferjour för information och stöd.

År 2003 genomförde Brottsofferjourenas Riksförbund en enkätundersökning som visade att det finns stora skillnader mellan olika polismyndigheter kring hur man informerar brottsoffer om detta. På frågan om hur stort stödbehov brottsoffer bedöms ha, inkom väldigt skiftande svar. En polismyndighet angav hjälpbehovet till en halv promille, en annan till 90 procent, någon 60, någon 15 procent. Det sker ingen uppskattning efter vedertagna kriterier utan det görs en bedömning utifrån magkänslan. En magkänsla som alltså kan se väldigt olika ut.

Flera faktorer påverkar hur stor andel av de brottsoffer som gjort polisanmälan, som också får kontakt med BOJ. De jourer som Tidningen Brottsoffer ringt upp menar att det handlar om

- att det finns en polis som har tid att engagera sig för brottsofferfrågor
- personliga kontaktvägar in till polisen
- att juren håller god kvalitet och ger gott stöd
- att juren berättar om vad man kan erbjuda brottsoffer.

Bra relation med polisen gör att fler kan få stöd

Tidningen Brottsoffer har ringt runt bland de jourer som får många brottsoffer från polisen.

Vilka framgångsfaktorer har man att berätta om? Varför fungerar samarbetet med polisen så bra?

Det visade sig snabbt att det inte finns ett enda svar på den frågan. En del menar att det handlar om vilken polis som finns på polismyndigheten. Det berättar till exempel Asta Ullberg i Arvika. När den nye polismästaren Håkan Persson tillträdde blev det stora förändringar till det bättre.

– Den förra hade aldrig tid, men nu efter att ha klagat i flera år blev det annorlunda när Håkan kom.

Håkan Persson tog genast kontakt med juren och tog till sig information och material som juren hade.

– Vi har vår postbox bredvid polisen och går och hämtar utdrag från anmälan, förklarar Asta Ullberg.

Olika brott kräver olika insats

Finns telefon ringer juren brottsoffret, annars skickas brev och folder för vidare kontakt. Olika brott kräver olika insats.

– Vi har mycket grov brottslighet i Arvika. När det är en våldtäkt krävs mycket jobb och flera samtal, erfar Asta Ullberg.

Hon berättar att stödpersonerna träffar den utsatta i jurens lokal. Ibland görs hembesök. Det är framför allt en man, en fd polis, som brukar göra hembesöken.

Juren i Arvika har nu efter att antalet ärenden strömmar in från polisen, fått ett uppsving på flera sätt.

– Det är lättare att få tag i bra stödpersoner och juren är mer känd, berättar Asta Ullberg.

Andra jourer har sedan länge ett väl etablerat samarbete med polisen som likaså går av sig självt. Gerd Larsson är ordförande i Hudiksvalls Brottsofferjour som

får många ärenden från polisen varje år. Det inkommer 15-20 ärenden per vecka. Juren skickar ett brev till alla brottsoffer som polisen förmedlar.

– Nu skickar vi en tvåsidig A4 med information. Det har blivit mycket lugnare på telefonen sedan vi började skicka ut informationen, berättar Gerd Larsson.

Stabilt och nära samarbete

Hon beskriver ett nära samarbete med polisen. Juren ringer ibland direkt till polisen för att få mer information om ett ärende.

– Det är ett stabilt samarbete. Vi håller föredrag om BOJ och vi tar emot studenter från Polishögskolan. Ofta blir de ju kvar här i Hudiksvall, säger hon.

Det enda negativa är, menar hon, att polisen ibland skickar över personer för information och hjälp som inte brottsofferjuren kan ge. De blir ju besvikna om inte juren kan ge dem den hjälp de trodde.

– Polisen hänvisar ibland till oss hellre än att ge information om till exempel skadestånd själva, menar Gerd Larsson.

Poliser i jurens styrelse

Samarbetet mellan polis och brottsofferjour kan ibland vara mer än ett samarbete. I juren i Östra Värmland är både ordförande och kassör aktiva poliser.

Annika Engdahl berättar att man alltid eftersträvat att ha aktiva poliser i styrelsen. Det är en bra modell menar hon.

– De påverkar sina kollegor och påminner dem om att tillfråga målsägande om kontakt med BOJ, säger hon.

Juren får vissa kontaktuppgifter från polisen.

– Vi försöker alltid ringa upp, men svarar de inte skickar vi brev. Det bästa är att försöka träffas öga mot öga.

I Östra Värmland försöker man erbjuda alla brottsoffer enskilt samtal på juren.

– Stödarna är aktiva och följer brottsoffren genom hela processen. De finns där vid rättegången och hjälper till med ansökan om skadestånd, berättar Annika.

Även om man har goda kanaler till polisen behövs insatser för att sprida vad man gör, menar Annika Engdahl. Juren tar emot polisaspiranter, ger regelmässig information och berättar om BOJ för polisen.

Kvalitet lönar sig

Att det är viktigt att berätta för polisen om brottsofferjurens arbete och sköta verksamheten för brottsoffrets bästa är käpphästar för Kerstin Gustavsson i Nordöstra Skåne. Genom idogt arbete har hon arbetat upp en god trovärdighet för juren och skapat goda kontakter med polisen.

– Det är viktigt att de kan lita på juren. Det ska finnas en samordnare på 100 procent och vi ska alltid kunna gå att nå. Tillgängligheten är viktig. Det är en del av trovärdigheten, betonar Kerstin Gustavsson.

Hon beskriver att gott arbete är lönande. Håller juren god kvalitet och berättar om vad man gör och varför, kommer polisen att förmedla fler brottsoffer till juren. Det är hennes tro. Att det nu också finns en brottsoffersamordnare på 100 procent spelar stor roll.

– Elisabeth Lindhe är en eldsjäl som gjort mycket för oss och för brottsoffren, säger Kerstin Gustavsson.

NINNA MÖRNER

BOJ Uppsala. Den internationella Brottsofferdagen fick Nazario Medina ett pris av Brottsofferjouren i Uppsala. Nazario Medina är vaktmästare på tingsrätten och får nu priset för sitt bemötande av brottsoffer. Jouren vill uppmärksamma personer som gör en viktig insats. Nazario Medina är genom sitt vänliga bemötande, sin omtanke och goda service ett viktigt stöd för många som kommer till en rätttegång, enligt Göran Bohman, ordförande för BOJ Uppsala-Knivsta. Det är första gången jouren delar ut priset, som sponsras av ett försäkringsbolag.

Region Gävleborg

Regionen anordnade 25-26 mars en utbildning i skadestånd i brottmål. *Skadestandsfrågor i praktiken* och *Kronofogdemyndighetens roll* var ämnen som belystes av talare från Brottsoffermyndigheten, Kronofogdemyndigheten och Brottsofferjouren. En advokat talade om målsägandebiträdets roll.

BOJ Bollnäs-Ovanåker anordnade en föreläsning om unga brottsoffer på Torsbergsgymnasiet i Bollnäs 4 mars. Ca 300 elever fick information av Ann Hellströmer, socionom och initiativtagare till Stödcentrum för unga brottsoffer i Stockholm, om hur det är att vara ung och brottsoffer. Ann föreläste även för skolans personal, 180 personer, samt för allmänheten.

Örebro län

BOJ Västra Bergslagen har under två år genomfört ett projekt mot hedersrelaterat våld. Som avslutning på projektet bjöd jouren in Sharaf hjältar till Karlskoga Folkhögskola. Arbetet med Sharaf hjältar riktar sig till unga killar som lever inom hederskulturen.

Västerbottens län

Umeå kommun arrangerar varje år Öppet Hus, där man visar upp verksamheten med ett givet tema. I år var det *Umeå vill mer*. Umeås brottsofferjour deltog med två representanter, Martin Wiklund och Ingrid Rudberg. På bokbordet fanns litteratur och broschyrer som informerade om BOJs arbete både i kommunen och på riksplanet. Dessutom visades Rätttegångsskolan som väckte uppmärksamhet.

Region Skåne, Halland, Blekinge

BOJ Hässleholm fick uppmärksamhet beträffande Brottsofferdagen. 15 medarbetare åkte ut till Hässleholm, Osby, Perstorp, Bjärnum, Tyringe, Sösdala och Hästveda. Stora mängder informationsmaterial, brottsoffertidningar samt bladet *Tänd ett ljus...* delades ut, liksom foldrar från BroM. Lokaltidningarna skrev både före och efter. Ett enkelt sätt att nå ut – intresserade ställer frågor, andra tar emot tidningen och läser förhoppningsvis hemma. Nu känner fler till vår verksamhet till en mycket liten kostnad.

Västerås BOJ anordnade ett fackeltåg på offentliga platser i Västerås för att fira sitt 20-årsjubileum och högtidlighålla den Internationella Brottsofferdagen. Det blev en lyckad dag och Västerås Länsstidning rapporterade om det tysta fackeltåget mot gatuväldet. Det var tal och dans och musik. En bandmedlem blev misshandlad för två år sedan och fick då hjälp av Stödcentrum för unga brottsoffer som i Västerås bedrivs inom ramen för BOJ.

Region Västra Götaland

Länsföreningen höll årsmöte 27 mars på Quality Spa Hotell i Strömstad. 20 personer från elva medlemsföreningar deltog. Styrelsen utökades med två personer: Stig Almqvist från Alingsås-Lerum-Vårgårda-Herrljunga och Britt Andréasson från Östra-Skaraborg.

BOJ Trollhättan-Lilla Edet. 14 februari, 20 år efter att jouren bildats, samlades ett 50-tal gäster till jubileumsfest. Bland gästerna återfanns såväl nu verksamma som f.d stödpersoner, företrädare för kommunerna, polisen och närliggande jurer samt personer som hållit i grund- och fortbildning. Hans Klette och Eva Larsson företrädde riksförbundet. Ordföranden Bengt Laveberg fick Brottsofferpriset 2009.

2 februari arrangerades temadagen *Våldet och dess konsekvenser* på Magnus Åbergsgymnasiet i Trollhättan. Med utgångspunkt i filmen med samma namn syftade dagen till att öka benägenheten att polisanmäla brott genom

Nazario Medina, vaktmästare vid Uppsala tingsrätt, får BOJ Uppsalas pris för sitt bemötande av brottsoffer.

att förbättra kunskapen om rättssystemet. 120 elever besökte fem stationer, bemannade av närpolis, åklagare/medlare, domare och BOJ/ungdomsforum. En läkare gav inblick i hur man arbetar med våldsoffer på en akutklinik.

BOJ i Trollhättan-Lilla Edet och Uddevalla medverkade 11 mars i en av gymnasierna i Uddevalla arrangerad temadag, *Våldet och dess konsekvenser*. 1200 elever i årskurs 3 fick se film och lyssna på företrädare för BOJ och åklagarkammaren i Uddevalla.

En ros till Kerstin Gustavsson!

som efter sju år slutar som brottsoffer-assistent i Nordöstra Skåne, för att gå i pension. Hon tackas för sitt hängivna och idoga arbete som lett till att jouren fått allt bättre renommé och ett bra nätverk. Kerstin Gustavsson har alltid jobbat med brottsoffers bästa i fokus. Hon har deltagit i alla träffar, funnits där för stödpersonerna och varit aktiv i regionen. Nu önskar vi henne goda lata år! /Vännerna i BOJ

SÅ NÄR DU brottsofferjourerna

De lokala brottsofferjourerna ger stöd till brottsoffer, anhöriga och vittnen. Nedan finner du kontaktuppgifter till din närmsta jour.

Postadresser och faxnummer finns på hemsidan www.boj.se

Du kan också ringa Brottsofferjourernas Telefoncentral för stöd och råd på tel 0200-21 20 19.

För stöd på eget språk ring 08-642 00 44 och välj språk eller skicka e-post till kontakt@boj.se

Riksförbundets kansli når du på 08-644 88 00/boj.riks@boj.se

Riksförbundets styrelse nås via e-post styrelsen@boj.se

Läs mer om Riksförbundets verksamhet på www.boj.se

Skåne län

Helsingborg-Höganäs-Bjuv
tel 042-13 37 00
boj.helsingborg@telia.com
www.helsingborg.boj.se

Hässleholm-Osby-Perstorp
tel 0451-127 17
brottsofferjouren@telia.com

Landskrona-Svalöv
tel 0418-43 61 71
info@landskrona.boj.se

Mellersta Skåne
tel 046-32 32 98
info@mskane.boj.se
www.mskane.boj.se

Nordöstra Skåne
tel 044-12 17 33
info@noskane.boj.se
www.noskane.boj.se

Trelleborg-Svedala
tel 0410-103 70
info@trelleborg.boj.se
www.trelleborg.boj.se

Vellinge
tel 040-42 24 03

Ystad-Skurup-Sjöbo

Brottsoffer- och kvinnojour
tel 0411-783 77
brottsoffer-kvinnojouren@ystad.boj.se
www.jourkompis.net

Ängelholm-Båstad-Örkelljunga-Klippan-Åstorp
tel 0431-143 00
info@engelholm.boj.se
www.engelholm.boj.se

Österlen-Simrishamn-Tomelilla
tel 0417-123 12
info@osterlen.boj.se

Hallands län

Falkenberg
tel 0346-587 87

Södra Halland-Halmstad
tel 035-12 48 24
boj.halmstad@telia.com
www.sodrahalland.boj.se

Kungsbacka
tel 0300-83 48 40
kungsbacka@telia.com
www.kungsbacka.boj.se

Varberg
tel 0340-67 65 01
boj.varberg@jacket.nu
home.swipnet.se/boj-varberg

Blekinge län

Blekinges kommuner
Karlskrona tel 0455-822 80
Ronneby tel 0457-177 74
Karlshamn tel 0454-19292
ordf@blekinge.boj.se
www.blekinge.boj.se

Jönköpings län

Eksjö-Höglandskommunerna
tel 0381-138 55
info@hoglandskommunerna.boj.se

Jönköping
(Mullsjö, Habo)
tel 036-10 76 40
info@jonkoping.boj.se

Värnamo-Småland West
tel 0370-158 77
info@varnamo.boj.se

Kalmar län

Södra Kalmar län
tel 0480-880 85
info@kalmar.boj.se
www.kalmar.boj.se

Oskarshamn
tel 0491-176 00
info@oskarshamn.boj.se
www.oskarshamn.boj.se

Vimmerby-Hultsfred
tel 0495-128 18

Västervik
tel 0490-144 40

Kronobergs län

Sunnerbo-Ljungby-Markaryd
Ljungby, tel 0372-145 21
Strömnäsbruk, tel 0433-719 25
info@sunnerbo.boj.se
www.sunnerbo.boj.se

Växjö
tel 0470-456 94
vaxjo@vaxjo.boj.se
www.vaxjo.boj.se

Älmhult
tel 0476-169 31

Västra Götalands län

Ale brottsofferjour
tel 0303-33 06 44

Alingsås-Lerum-Vårgårda-Herrljunga
tel 0322-63 97 97

Borås/Sjuhärad
tel 033-10 11 05
info@boras-sjuharad.boj.se

Göteborg
tel 031-20 20 20
info@goteborg.boj.se

Kungälv-Stenungsund-Orust-Tjörn
tel 0303-177 09
boj-kung@spray.se

Möndal-Härryda
tel 031-27 02 21/0708-27 02 08
bojmh@telia.com

Strömstad
tel 0703-31 81 89

Trollhättan, Lilla Edet

tel 0520-805 14/070-232 02 54
vittnesstöd, tel 073-905 50 85
info@trollhattan.boj.se
www.trollhattan.boj.se

Uddevalla-Lysekil-Munkedal-Sotenäs
tel 0522-151 31
vittnesstöd, tel 070-2403965

Vänernborg-Dalsland-Mellerud
Vänernborg tel 0521-147 17
Mellerud tel 0530-240 12
info@vanersborg.boj.se

Västra Skaraborg

(Essunga, Grästorps, Götene, Lidköping, Skara, Vara)
tel 0510-235 88
boj.vskaraborg@telia.com

Östra Skaraborg

(Falköping, Gullspång, Hjo, Karlsborg, Mariestad, Skövde, Tibro, Tidaholm, Töreboda)
tel 0500-48 75 43
boj.oskaraborg@telia.com

Södermanlands län

Eskilstuna
tel 016-12 62 10
info@eskilstuna.boj.se
www.eskilstuna.boj.se

Katrineholm-Flen-Vingåker
tel 0150-780 17
boj-katrineholm@boj.se

Strängnäs
tel 0152-176 00

Östra Sörmland
tel 0155-28 62 20
info@ostrasormland.boj.se

Östergötlands län

Linköping
tel. 013-10 44 00
boj-linkoping@telia.com
www.boj-linkoping.se

Sydvästra Östergötland
(Mjölby, Boxholm, Ödeshög)
tel 0142-880 88
info@sv-ostergotland.boj.se

Motala-Vadstena

tel 0141-23 44 94
bojmo@telia.com

Östra Östergötland

tel 011-10 28 89
boj.norrkoping@telia.com

Värmlands län

Arvika-Eda-Årjäng

tel 0570-104 54
info@varmland.boj.se

Södra Värmland

(Karlstad, Forshaga, Kil, Hammarö, Grums, Säffle)
tel 054-18 28 88
info@karlstadboj.se
www.karlstad.boj.se

Norra Värmland

(Hagfors, Sunne, Torsby, Munkfors)
tel 0563-51420
mobil 070-713 06 66
info@nvarmland.boj.se
www.nvarmland.boj.se

Östra Värmland

(Kristinehamn, Storfors, Filipstad)
tel 0550-122 20
telefonsvarare. 0550-100 74
www.ostravarmland@boj.se

Västmanlands län

Hallstahammar-Surahammar

tel 0220-173 37

Västra Mälardalen

(Köping-Arboga-Kungsör)
tel 0221-200 91
info@bojvm.se
www.bojvm.se

Sala-Heby

tel 0224-864 40
info@sala-heby.boj.se
www.sala-heby.boj.se

Västerås

tel 021-41 32 60
info@vasteras.boj.se
www.vasteras.boj.se

Örebro län

Bergslagen

tel 0581-10071
Nora, tel 0587-142 94

Sydnärke

(Askersund, Hallsberg, Kumla, Laxå)
tel 0582-15424

BOJ Västra Bergslagen

tel 0586-576 49
info@brottsoffer.net
www.brottsoffer.com

Örebro-Lekeberg

tel 019-12 14 44
info@orebro-lekeberg.boj.se
www.orebro-lekeberg.boj.se

Gotlands län

Visby

tel 0498-28 46 46
bojgotland@hotmail.com

Stockholms län

Farsta

tel 08-604 19 50
info@farsta.boj.se

Haninge-Nynäshamn

tel 08-777 85 00
info@haninge-nynashamn.boj.se
www.haninge-nynashamn.boj.se

Huddinge-Botkyrka

tel 08-710 01 02
mobil 070-772 01 02
info@huddinge-botkyrka.boj.se
www.huddinge-botkyrka.boj.se

Nacka-Tyresö-Värmdö

tel 08-466 91 66
boj.ntv@telia.com
www.nacka-tyreso-varmdo.boj.se

Norrort

(Järfälla-Sigtuna-Sollentuna-Upplands Bro-Upplands Väsby)
tel 08-591 272 00/070-365 66 06
info@norrorts.boj.se
www.norrorts.boj.se

Norrtälje

tel 0176-571 81/070-571 41 34
bojnorrt@rit.se

Skärholmen

tel 08-708 95 80
skarholmenboj@telia.com

Solna-Sundbyberg-Ekerö

tel 08-28 51 30
info@solna.boj.se

Spånga-Kista

tel 08-36 44 99
boj.spanga-kista@telia.com

Stockholms innerstad-Lidingö

tel 08-612 21 21
info@stockholmsinnerstad-lidingo.boj.se
www.stockholmsinnerstad-lidingo.boj.se

Södertälje-Salem-Nykvarn

Brottsoffer- och kvinnojour
tel 08-550 147 34/070-494 68 75
info@sodertalje.boj.se
www.sodertalje.boj.se

Södra Roslagen

(Täby, Danderyd, Vallentuna, Österåker, Vaxholm)
tel 08-768 83 82
roslagenboj@telia.com

Västerort

(Bromma, Hässelby, Vällingby)
tel 08-89 70 00
info@vasterort.boj.se
www.vasterort.boj.se

Uppsala län

Enköping-Håbo

tel 0171-262 06/070-464 78 31
bojeh@telia.com
www.enkoping-habo.boj.se

Norduppland-Tierp-Östhammar

tel Tierp 0293-712 20
tel Östhammar 0173-212 21
boj.norduppland@brevet.se

Uppsala

tel 018-10 65 00
 uppsala.boj@comhem.se
www.upsala.boj.se

Dalarnas län

Avesta-Hedemora

tel 0225-77 45 77/070-627 90 17
info@avesta-hmora.boj.se
www.avesta-hmora.boj.se

Borlänge-Gagnef-Säter

tel 0243-143 71/070-625 65 80
info@borlange.boj.se

Falun

tel 023-255 11
info@falun.boj.se
www.falun.boj.se

Malung-Vansbro

tel 0280-183 57/070-343 12 53

Ludvika-Smedjebacken

tel 0240-104 70
boj.i.ludvika.smedjebacken@telia.com

Mora-Orsa-Älvdalen

tel 0250-181 68/070-209 35 42
www.bojmora.se

Rättvik-Leksand

tel 0247-133 21

Gävleborgs län

Bollnäs-Ovanåker

tel 0278-247 02

Gävle

tel 026-10 55 77/070-570 32 10
kontoret@brottsofferjouren.com
www.brottsofferjouren.com

Hudiksvall-Nordanstig

tel 0650-100 20
info@hudiksvall.boj.se

Ljusdal

tel 0651-101 01/0730-75306
info@ljusdal.boj.se
www.ljusdal.boj.se

Gästrik Västra

tel 026-25 90 00
jour@gastrike.boj.se

Söderhamn

tel 0270-101 21/070-526 64 03
boj.soderhamn@telia.com

Jämtlands län

Jämtland

tel 063-15 26 36/073-801 45 64
info@jamtland.boj.se
www.jamtland.boj.se

Västernorrlands län

Härnösand

tel 0611-177 80

Kramfors

tel 0612-137 96

Sollefteå

tel 0620-170 07
boj.solleftea@telia.com

Sundsvall-Medelpad
tel 060-19 22 77
jourtel 060-18 63 30
www.brottsofferjouren-medelpad.nu

Örnsköldsvik
tel 0200-21 20 19

Västerbottens län

Dorotea
tel 0942-100 93

Lycksele
tel 0951-770 77

Skellefteå
tel 0910-70 18 20
boj.skelleftea@gmail.com
www.skelleftea.boj.se

Storuman
tel 0951-100 57/0951-770 77

Umeå
tel 090-12 10 71
info@umea.boj.se
www.umea.boj.se

Vilhelmina
tel 0940-372 07

Norrbottens län

A-kommunerna
(Arvidsjaur, Arjeplog)
tel 0960-131 50

Boden
tel 0921-124 44
boj.boden@bredband.net

Malmfältet
(Kiruna-Gällivare-Jokkmokk)
tel 0730-94 79 34
malmfaltensboj@telia.com

Luleå
tel 0920-104 13
lulea@brottsofferjour.se
www.lulea.boj.se

Piteå-Älvsbyn
tel 0911-181 81/0730-368669

Östra Norrbotten
(Haparanda, Kalix, Pajala, Övertorneå, Övertorneå)
tel 0978-10010/ 070-3221822
boj.ostranorrbotten@telia.com

Ny hemsida för unga

■ Nu finns en särskild hemsida för unga brottsoffer. Här kan du som utsatts för brott läsa om dina rättigheter och om vanliga reaktioner på brott. Här är det meningen att unga ska kunna få information och mod att söka hjälp. Kanske vill du bara veta mer om det här att drabbas av brott. Det är ofta du som kompis som ska hjälpa till och lyssna. Det kan vara svårt att veta hur du ska agera. Förhoppningsvis får du lite vägledning på www.ungabo.se. Du kan ju själv surfa in och kolla vad som finns. Så du vet om du eller någon du känner blir utsatt. Det går också bra att maila frågor till *Brottsoffersvar på Nätet*.

Utställning om våld bland unga. *Har du vågarna förbi Stockholm i vår?* Då kan du passa på att besöka Polismuseet och se deras utställning *Jag vill ju bara ha respekt* som handlar om våld bland unga människor. Utgångspunkten är ungas egna berättelser om våld. Här skildras våldet ur flera perspektiv; offrets, förövarens, vittnets och anhörigas. Varje brott ger liksom ringar på vattnet. Många drabbas. Utställningen tar också upp myter och föreställningar om brott. Har ungdomsvåldet verkligen ökat? Utreder inte polisen brotten? Klart värt ett besök. Museivägen 7, info: www.polismuseet.se.

Teater av och om unga.

Stadsteatern visar nu i vår en föreställning om utsatta barns behov av att bli sedda. Det ovanliga är att barn och unga i Tyresö kommun själva varit delaktiga i utformandet av pjäsen *Tröstar jag dig nu?* Regissör Suzanne Osten berättar;

– Människorna i Tyresö har successivt flyttat in i föreställningens karaktärer, kanske till och med en smula i mig. I tre månader har teatergruppen varit ute en gång i veckan i Tyresö och delat upplevelser och information om hur det är att vara ung och utsatt.

Resultatet visas på Stadsteatern fram till sista maj.

NINNA MÖRNER

VISSTE DU ATT...

- Det finns över 4 000 flickor och pojkar under 18 år som lever med skyddade personuppgifter i Sverige.
- Minst en procent av alla flickor i Sverige mellan 13-18 år har någon gång skurit sig själva.
- Var tredje elev har utsatts för mobbing och var fjärde elev har sett eller deltagit i mobbing av andra.
- En till två procent av barn i Sverige blir många gånger slagna av sina föräldrar. 3-4 procent blir det någon gång.

Källa Allmänna Barnhusets rapporter.

Nästa nummer

utkommer vecka 25 år 2009. Tema: Riksstämman.

ungaboj.se